

Juulia Herukka, Riikka Nurmela, Ella-Mari Suomela

**15-VUOTIAIDEN NUORTEN KOKEMUKSIA SOSIAALISEN MEDIAN
YHTEYDESTÄ SOSIAALISEEN OSALLISTUMISEEN JA VIESTINTÄÄN
SOSIAALISEN MEDIAN TOIMINTAYMPÄRISTÖSSÄ**

”Että voi chatta med mina kompisar ja tsygäillä mitä muille kuuluu”

**15-VUOTIAIDEN NUORTEN KOKEMUKSIA SOSIAALISEN MEDIAN
YHTEYDESTÄ SOSIAALISEEN OSALLISTUMISEEN JA VIESTINTÄÄN
SOSIAALISEN MEDIAN TOIMINTAYMPÄRISTÖSSÄ**

”Että voi chatta med mina kompisar ja tsygäillä mitä muille kuuluu”

Juulia Herukka
Riikka Nurmela
Ella-Mari Suomela
Opinnäytetyö
Syksy 2020
Toimintaterapian tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Toimintaterapian tutkinto-ohjelma

Tekijät: Juulia Herukka, Riikka Nurmela & Ella-Mari Suomela

Opinnäytetyön nimi: 15-vuotiaiden nuorten kokemuksia sosiaalisen median yhteydestä sosiaaliseen osallistumiseen ja viestintään sosiaalisen median toimintaympäristössä

Työn ohjaajat: Pirjo Lappalainen & Kaija Nevalainen

Työn valmistuslukukausi ja -vuosi: Syksy 2020

Sivumäärä: 56+6

Nuorille sosiaalinen vuorovaikutus muiden ihmisten kanssa on välttämätöntä tasapainoisen kehityksen tukemiseksi. Sosiaalinen media mahdollistaa jatkuvan viestinnän ja vuorovaikutuksen ihmisten välillä, joka on vaikuttanut myös nuorten tapaan viettää aikaa. Nuorisokulttuuri on siirtynyt merkittävästi sosiaalisen median erilaisiin ympäristöihin ja heidän verkkopalveluiden käyttäminen on luonteeltaan sosiaalista. Nykyajan nuorille kännyköiden ja tietokoneiden käyttäminen on itsensä selvyys ja tiivis osa arkea. Toimintaterapiassa on tärkeää arvioida, miten nuori suoriutuu ikätasoonsa kuuluvista toiminnoista, kuten sosiaalisesta osallistumisesta. Toimintaterapeuttien ammattitaidolla pyritään tukemaan nuorten erilaisia vahvuuksia edistäen nuoren osallistumista ja suoriutumista erilaisissa toiminnoissa eri ympäristöissä. Toimintaterapian interventiossa sosiaalisen osallistumisen tukeminen on keskeistä, joka tukee nuoren hyvinvointia ja elämänlaatua.

Tämän laadullisen tutkimuksen tarkoituksena on kuvailla nuorten sosiaalista osallistumista ja viestintää sosiaalisessa mediassa 15-vuotiaiden kokemana. Tutkimustehtävänä on kuvailla, millaista nuorten sosiaalinen osallistuminen ja viestintä on sosiaalisessa mediassa 15-vuotiaiden nuorten kokemana. Tutkimus toteutettiin yhteistyössä yhden koulun kanssa. Tutkimuksen tiedonantajina olivat kaksi yhtenäiskoulun 9.luokkaa. Aineisto kerättiin sähköisellä Padlet – alustalla ilman tutkimuksen tekijöiden läsnäoloa. Aineisto analysoitiin käyttäen abduktiivista sisällönanalyysia.

Tutkimustulosten mukaan sosiaalinen media on keskeinen sosiaalisen osallistumisen ja viestinnän väline. Nuoret pitävät sen avulla yhteyttä läheisiinsä sekä rakentavat uusia ihmissuhteita. Yhteydenpito tapahtuu monipuolisesti erilaisten sosiaalisen median sovellusten välityksellä kuvin, videoin ja viestein. He myös seuraavat toisten ihmisten julkaisuja sekä tuottavat omaa sisältöä. Tutkimustuloksissa ilmeni sosiaalisen median merkityksen 15-vuotiailla nuorilla vaihtelevan. Jotkut nuoret kokivat, etteivät voi elää ilman sitä, kun taas toisilla sosiaalisen median merkitys arjessa ei korostunut. Sosiaalisen median käyttämisestä heillä oli niin positiivisia kuin negatiivisiakin kokemuksia. Tutkimustulosten avulla toimintaterapeutit voivat tunnistaa sosiaalisen median merkityksen nuorten arjessa. Tutkimustulosten pohjalta toimintaterapeutit voivat kehittää keinoja nuorten sosiaalisen osallistumisen tukemiseen sosiaalisen median eri ympäristöissä.

Asiasanat: Toimintaterapia, nuoret, sosiaalinen osallistuminen, laadullinen tutkimus, 15-vuotias nuori

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme of Occupational Therapy

Authors: Juulia Herukka, Riikka Nurmela & Ella-Mari Suomela

Title of thesis: Experiences of 15-year-olds on the connection of social media to social participation and communication in the social media environment

Supervisors: Pirjo Lappalainen & Kaija Nevalainen

Term and year when the thesis were submitted: Autumn 2020 Number of pages: 56+6

For adolescents, social interaction with other people is essential to support healthy development. Social media enables constant communication and interaction between people, which has also influenced the way young people spend their time these days. Youth culture has significantly shifted to different social media environments and the use of their online services is social in nature. For today's young people, using smart phones and computers is an obvious and important part of everyday life.

In occupational therapy, it is important to evaluate how adolescents are performing in social participation according to their level of age. The professional skills of occupational therapists aim to support adolescent's different challenges by promoting the young person's participation and performance in different activities in different environments. In occupational therapy interventions, supporting social participation is central to supporting adolescent well-being and quality of life.

The purpose of this qualitative study is to describe the significance of adolescents use of social media for their communication and social participation in everyday life. The research task is to describe what a young person's social participation and communication is like on social media. The informants of the study were two 9th grade upper secondary classes from one comprehensive school. The data were collected on an electronic Padlet platform without the presence of the researchers. The material was analysed using abductive content analysis.

According to research, social media is a key tool for communication and social participation. It helps adolescents keep in touch with their loved ones and build new relationships. Communication takes place in a variety of ways through various social media applications with pictures, videos and messages. They also follow other people's publications and produce their own content. The research results also showed that the importance of social media in the daily lives of young people varies. Some adolescents felt they could not live without it, while others did not emphasize the importance of social media. They had both positive and negative experiences of using social media. The research results allow occupational therapists to identify the importance of social media in the daily lives of young people. Based on the research results, occupational therapists can develop ways to support the social participation of adolescents in different social media environments.

Keywords: Occupational therapy, adolescent, social participation, qualitative study, 15-years old adolescent

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	SOSIAALINEN OSALLISTUMINEN SOSIAALISESSA MEDIASSA	8
2.1	Sosiaalisen osallistumisen edistäminen sosiaalisessa mediassa	8
2.2	Ystävyyssuhteet ja sosiaalinen osallistuminen nuoren toimintaympäristöissä	11
3	SOSIAALINEN MEDIA NUOREN TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ	15
4	TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSTEHTÄVÄ	19
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	20
5.1	Tutkimusmetodologia	20
5.2	Tiedonantajat ja aineistonkeruu	22
5.3	Aineiston analyysi	24
6	TUTKIMUSTULOKSET	29
6.1	Syyt sosiaalisen median käyttämiseen	29
6.2	Kokemukset sosiaalisen median käytöstä	31
6.3	Yhteydenpito sosiaalisessa mediassa	32
6.4	Sosiaalisen median merkitys nuorelle	33
7	KESKEISTEN TULOSTEN TARKASTELU	35
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	38
9	TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS	40
10	POHDINTA	45
	LÄHTEET	49
	LIITTEET	57

1 JOHDANTO

Sosiaalisen median tuomat muutokset vaikuttavat monilla tavoilla organisaatioihin, yhteiskuntaan ja yksittäisiin ihmisiin. Kyseessä on yksi vuosisadan vaihteen merkittävimmästä ja vaikutuksiltaan laajimmasta yhteiskunnallisesta ilmiöstä. (Aaltonen-Ogbeide, Saastamoinen, Rainio & Vartiainen 2011, 14-20.) Tutkimuksen mukaan sosiaalinen media on tuonut uudenlaisia työllistymismahdollisuuksia, sekä näkyvyyttä yrityksille. Sosiaalisella medially nähdään olevan positiivisia vaikutuksia kouluttautumiseen ja työelämään. (Miller, Sinanan, Wang, McDonald, Haynes, Costa & Nicolescu 2016, 42-65.)

Ihmiset kokevat heillä olevan enemmän ystäviä sosiaalisessa mediassa kuin arkielämässä (Miller ym. 2016, 42-65). Voidaan olettaa, että sosiaalisen median ajattelutapa on keskeinen osa nykyihmisen tavasta hahmottaa todellisuutta. Kyseinen ajattelutapa on kulttuurinen ilmiö, jonka olemassaoloa pidämme itsestään selvänä. Ihmiset ovat tottuneet ajatukseen toisten jatkuvasta saavutettavuudesta, johon on vaikuttaneet mukana kuljetettavat älypuhelimet ja kannettavat tietokoneet. (Aaltonen-Ogbeide ym. 2011, 14-20.) Nykyään nuoret eivät näe erillistä rajaa kasvokkain ja sosiaalisessa mediassa tapahtuvan sosiaalisen osallistumisen välillä, joten heille on tärkeää osallistua tämän tyyppiseen sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Nuorten maailmassa vapaa-ajan ollessa hallitseva tekijä, on sosiaalinen media mieluinen ympäristö ajanvietolle. (Kennedy & Lynch 2016, viitattu 14.9.2020) SoMe ja Nuoret 2019 – katsauksen mukaan nuoret käyttävät sosiaalisen median palveluita, koska siellä tavoitettavissa ovat lähes kaikki ystävät. Katsauksen mukaan sosiaalista mediaa käytetään ensisijaisesti yhteydenpitoon muiden kanssa. Nuoret kuvailevat sosiaalisen median käyttämisestä tulleen tapa. He pitävät katsauksen mukaan tärkeänä ystävien kommentointia ja tykkäyksiä. (Ebrand Group Oy, viitattu 18.9.2020.)

Sosiaalinen osallistuminen tarkoittaa osallistumista yhteisöissä, perheen kesken, ikätoverien kanssa tai muissa ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa. Sosiaalinen osallistuminen on merkittävä nuoren terveyttä ja hyvinvointia edistävä tekijä, jonka muodot ovat muuttuvia elämäntilanteen mukaan. Sosiaalisen osallistumisen tukeminen nuoren luonnollisessa ympäristössä on keskeinen osa toimintaterapian interventioita, jotka tukevat hyvinvointia ja elämänlaatua. Nuorille ominainen sosiaalisen osallistumisen tapa on ystävien kanssa viestittely älylaitteiden välityksellä. (Hilton & Kramer 2020, 338.) Sosiaalisesta osallistumisesta sosiaalisessa mediassa on kuitenkin tällä

hetkellä tulossa yhteiskunnallinen huolenaihe ja internetin käytön on tunnistettu vaikuttavan ihmisen sosiaalisen ja tunne-elämän hyvinvointiin heikentävästi. Sen käyttö vähentää fyysistä aktiivisuutta sekä heikentää leikki- ja vapaa-ajan toimintoja, itseluottamusta ja rajoittaa mielikuvitusta. (Kennedy & Lynch 2016, viitattu 14.9.2020.)

Toimintaterapeuteilla on vahva ymmärrys sosiaalisen ympäristön merkityksestä nuoren kehitykseen, jonka pohjalta he suunnittelevat ja toteuttavat toimintaterapian interventioita (Case-Smith & O'Brien 2015, 116, 121). Toimintaterapia on asiakaslähtöistä terveyttä ja hyvinvointia edistävää kuntoutusta toiminnan avulla, joka perustuu merkitykselliseen toimintaan osallistumiseen arjessa (WFOT 2012, viitattu 12.11.2020). Toimintaterapian tavoitteena on edistää tai mahdollistaa päivitäisiin toimintoihin osallistuminen toimintakyvyn rajoitteista huolimatta (O'Brien & Hussey 2018, 3-4). Toimintaterapiassa on mahdollista saavuttaa tavoitteet edistämällä ihmisen toimintakykyä sekä mukauttamalla ympäristöä ja toimintoja yksilölle sopivaksi (WFOT 2012, viitattu 12.11.2020). Nuorten toimintaterapian keskiössä ovat opiskeluun liittyvät haasteet, ystävyysuhteiden muodostaminen ja ylläpitäminen sekä itsenäistyminen kohti aikuisuutta (AOTA 2020, viitattu 14.9.2020). Toimintaterapian avulla voidaan edistää nuoren työ- ja vapaa-ajan toimintoja, sosiaalisia taitoja sekä harjoitella elämäntaitoja. Nämä taidot edistävät nuoren osallistumista ja itsemääräämisoikeutta sekä lisäävät kyvykkyyttä toimia osana yhteiskuntaa. (O'Brien & Kuhaneck 2020, 108-109.)

Tutkimuksen aiheen valintaan on vaikuttanut aiheen ajankohtaisuus ja kiinnostavuus. Sosiaalisen median verkkopalvelut muodostavat monitahoisen virtuaalisen sosiaalisen ja fyysisen ympäristön nuorille, joten siitä on tullut jatkuvasti suuremman tutkimuksen kohde (Case-Smith & O'Brien 2015, 116, 121). Tulevaisuudessa tutkimuksilla pyritään selvittämään, miten teknologia vaikuttaa kognitiiviseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen kehitykseen. Tästä syystä toimintaterapeuttien tulee tunnistaa tämän ympäristön vaikutus, sillä toimintaterapeutit näkevät ihmisen toiminnallisen osallistumisen koostuvan ympäristön ja ihmisen dynaamisesta vuorovaikutuksesta. (Harrison & Angarola 2015, viitattu 25.9.2020).

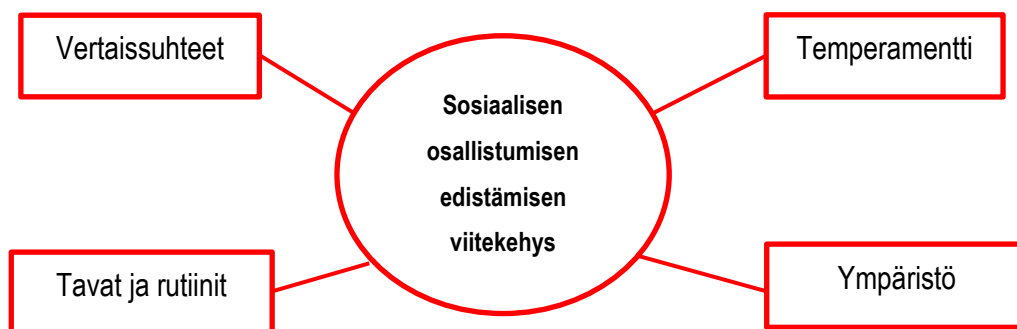
Tutkimuksen **tarkoituksena** on kuvailla nuorten sosiaalista osallistumista ja viestintää sosiaalisessa mediassa 15-vuotiaiden kokemana. Tutkimuksen **tehtävänä** selvittää, millaista nuorten sosiaalinen osallistuminen ja viestintä on sosiaalisessa mediassa 15-vuotiaiden nuorten kokemana. Tutkimuksessa haetaan tietoa tutkimustehtävään avoimen teemakyselyn avulla, johon nuoret vastasivat vallitsevan koronatilanteen vuoksi etänä. Aineiston analysointi toteutettiin teoriaohjaavaa sisällönanalyysia hyödyntäen.

2 SOSIAALINEN OSALLISTUMINEN SOSIAALISESSA MEDIASSA

Nuoruusikä on kehityksellinen vaihe lapsuuden ja aikuisuuden välillä, joka alkaa aikaisimmillaan 10-vuotiaana ja loppuu viimeistään 24-vuotiaana. Nuoruudessa tapahtuu paljon erilaisia fyysisiä, psyykkisiä ja kognitiivisia muutoksia. Pitkäkestoisen prosessin aikana nuori valmistautuu aikuisuuteen. Nuori hakee etäisyyttä vanhempiin ja vahvistaa perheen ulkopuolisia ihmissuhteita. Älypuhelimet ovat nuorille tärkeä yhteydenpitoväline ikätovereihin. (Smet & Lucas 2020, 108,120.)

2.1 Sosiaalisen osallistumisen edistäminen sosiaalisessa mediassa

Nuoren sosiaalista osallistumista sosiaalisen median ympäristössä voidaan tarkastella sosiaalisen osallistumisen edistämisen viitekehyksen (*a Frame of Reference to Enhance Social Participation*) pohjalta. Sosiaalinen osallistumisen käsite tarkoittaa toimintoja, joiden avulla yksilö liittyy sosiaalisesti hyväksyttävällä tavalla yhteisöihin, vertaisryhmiin, sekä yhteiseen toimintaan perheen ja ystävien kanssa (AOTA 2014, viitattu 14.9.2020). Sosiaalinen osallistuminen on merkittävä osa nuorten päivittäisiä toimintoja. Se tukee nuoren elämänlaatua ja aikuistumiseen tarvittavien taitojen kehittymistä. Toimintaterapeutit arvioivat nuoren mielekkäitä vapaa-ajan toimintoja, osallistumista sekä nuoren omaa näkemystä osallistumisestaan (Olson 2020, 475). Ympäristöllä voi olla edistävä tai haitallinen vaikutus nuoren sosiaalisten taitojen kehittymiseen (Howe, Kramer & Hinojosa 2020, 25).

KUVIO 1. Sosiaalisen osallistumisen edistämisen viitekehyksen osa-alueet (mukaillen Olson 2020, 461-495).

Sosiaalisen osallistumisen edistämisen viitekehyksen teoreettisena lähtökohtana on nuorten sosiaalinen kehittyminen ja varhaisten ihmissuhteiden vaikutus. Nuorten taitoja, rutiineja ja tottumuksia tarkastellaan suhteessa siihen, miten ne vaikuttavat vertaissuhteisiin ja ystäväyteen. Toimintaterapeuteilla on erityisosaamista nuorten sosiaalisen osallistumisen tukemiseen. Toimintaterapeuttien ammattitaidolla pyritään tukemaan nuorten toimintakykyä edistäen nuoren osallistumista ja suoriutumista erilaisissa toiminnoissa eri ympäristöissä. Toimintaterapeuttien on tärkeää arvioida nuoren toiminnassa esiintyviä näkökulmia kokonaisuuksina, jolloin toiminnallisessa suoriutumisessa otetaan huomioon tasavertaisesti sosiaaliset, sensoriset ja motoriset toiminnot. Toimintaterapeutin havaitessa nuorella olevan vaikeuksia sosiaalisissa tilanteissa, voidaan arvioida sosiaalisen kontekstin, toiminnan asettamien vaatimuksien tai nuoren mahdollisen taidon vajeen osallisuutta sosiaalisen osallistumisen vaikeuksiin. (Olson 2020, 461-462, 468.)

Nuoruusvaiheen kehittymisen prosessissa ikään sidonnaiset tehtävät ja kokemukset ovat välttämättömiä, jolloin nuori kasvattaa omaa fyysistä ja taloudellista itsenäisyyttään sekä muodostaa psyykkistä osa-alueitaan ja tunne-elämän suhteita vanhempiinsa. Nuoren kehittyessä hän muodostaa normeja ja omaa elämäntyyliään suhteessa ikätoverien ja perheen arvoihin ja kulttuuriin. Nuoruuden kehitys kulminoituu onnistuessaan kokonaisvaltaiseen hyvinvoinnin tilaan ja positiiviseen siirtymään kohti aikuisuutta. Toimintaterapeuteilla on oleellista tietoa nuoruuden kehitysvaiheista ja ammattitaitoa toteuttaa toimintoja, jotka edistävät nuoren ikävaiheelle tyypillistä kehitystä. Tämä on vaikuttavan toimintaterapian pohja. Havainnoidessaan nuoren kehityksellistä prosessia, toimintaterapeutti havainnoi nuoren fyysistä kasvua sekä psyykkisiä ja emotionaalisia muutoksia. Toimintaterapeutin on tärkeä arvioida, miten nuori suoriutuu ikätasoonsa kuuluvista toiminnoista. Arviointiin kuuluu muun muassa toiminnallisen profiilin tekeminen, johon kirjataan nuoren harrastukset, mielenkiinnot, vahvuudet, epävarmuudet sekä sosiaalisiin tilanteisiin osallistuminen. On myös tärkeä tietää, miten nuori hakeutuu uusiin kokemuksiin, hallitsee tunnereaktioitaan sekä kykenee ilmaisemaan itseään. (Case-Smith & O'Brien 2015, 104.)

Nuori kuluttaa aikaansa mielellään ikätoverien seurassa, jossa hän kokeilee erilaisia sosiaalisia rooleja. Sosiaalinen vuorovaikutus tapahtuu usein virtuaalisesti esimerkiksi erilaisten sosiaalisen median palveluiden kautta. (Smet & Lucas 2020, 96-97.) Tällöin nuoret kehittyvät keskustelu- ja vuorovaikutustaidoissaan. Nuorille muut oman ikäiset ovat yhteys perheen sisäisen maailman ulkopuolelle ja ikätoverien kanssa kokeillaan uusia ideoita ja uudenlaista käyttäytymistä. Ystävän roolista tulee aiempaa tärkeämpi. (Taylor, Pan & Kielhofner 2017, 150-151.) Nuori on omassa elämässään aktiivinen, kasvuvaiheessa oleva ihminen, joka kokee olevansa jo itsenäinen ”aikuinen”,

vaikka on vielä nuoren omaisella tasolla. Ikävaiheen tyyppilliseen käyttäytymiseen kuuluu kapinointi auktoriteetteja sekä vanhempia kohtaan. Samanaikaisesti nuori kipuilee oman itsensä ja tulevaisuutensa kanssa. Haasteita tuovat muun muassa oman kehon muutokset, seksuaalisuus, opiskelu, tulevaisuuden suunnitelmat sekä itsenäistyminen. (Aalberg & Siimes 2010, 67-73, 137.) Nuoren siirtymällä alakoulusta yläkouluun on merkittävä vaikutus käyttäytymiseen. Nuoren täytyy suunnitella ajankäyttöään niin, että hän pystyy suorittamaan oppilaan sekä muut roolit arjessaan itsenäisemmin. Nuoruus on siirtymävaihe, jota säätelevät roolit ja tavat, joita yksilöllä on omassa jokapäiväisessä elämässään. Nuoret kokeilevat monia eri rooleja kasvaessaan kohti aikuisuutta. Roolikokeilut täyttävät monia nuorten tarpeita, kuten identiteetin rakentamista, oman aseman ja itsenäisyudentavoittelun tyydytystä sekä omien kykyjen tunnistamista suhteessa erilaisiin rooleihin. Sosiaalinen media on ympäristö, jossa nuori voi osallistua erilaisiin rooleihin ja näin rakentaa omaa sosiaalista identiteettiään. Jotkut roolit säilyvät lapsuudesta nuoruuteen, mutta niiden luonne saattaa muuttua. Vaikka nuorilla on enemmän mahdollisuuksia kokeilla erilaisia rooleja, saattavat he kokea turhautumista, mikäli jokin haluttu rooli ei olekaan saavutettavissa. (Taylor, Pan & Kielhofner 2017, 150-151.)

Roolit muodostuvat yhteiskunnan luomien sosiaalisten odotusten kautta, jotka vaikuttavat ihmisen käyttäytymiseen ja tapaan toimia. Arjessa ihmisen toimintaa ohjaavat erilaiset roolit, jotka kertovat muille ihmisille, ketä olemme ja mitä meiltä tietyssä roolissa odotetaan. Roolit vaikuttavat tapamme toimia, jolloin esimerkiksi puhetyyli tai vaatetus voi vaihdella roolista riippuen. Roolit koostuvat erilaisista toimintojen osista, jotka määrittävät roolin sisältöä. Esimerkiksi nuoren rooliin oppilaana kuuluu tunneille osallistuminen, opiskeleminen, kysymysten esittäminen sekä kokeiden ja tehtävien tekeminen. Roolit ovat tilannesidonnaisia ja ne vaihtelevat eri ympäristöissä. (Lee & Kielhofner 2017, 65-67.)

Ihminen tarvitsee sosiaalisia taitoja osallistuessaan sosiaaliseen vuorovaikutukseen erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Sosiaalinen vuorovaikutus tarkoittaa prosesseja, joissa ihmiset reagoivat toiminnallaan ihmisiin, jotka heidän ympärillään ovat. (Hilton & Kramer 2020, 339.) Sosiaaliseen vuorovaikutukseen tarvitaan erilaisia sosiaalisen kanssakäymisen taitoja, kuten keskustelun aloittamista, yhteistyötaitoja, tiedon jakamista ja vastaamista. Sosiaalista vuorovaikutusta voi tapahtua monin eri tavoin, kuten puhumalla apuvälineiden avulla tai ilman, viittoen tai eleitä ja kehonkieltä hyödyntäen. Sosiaaliset vuorovaikutustilanteet toisen ihmisen kanssa vaativat aina taitoja (Griswold & Simmons 2014, 884). Samantyyppisiä taitoja nuori käyttää myös viestiessään muiden

kanssa sosiaalisen median ympäristöissä. Sosiaaliset taidot ovat edellytys myös sosiaaliselle osallistumiselle. Nuori oppii kulttuuriin sidottuja, yleisesti hyväksytyjä sosiaalisia normeja vuorovaikutuksessa muihin. Nuoret tarvitsevat sosiaalisia taitoja sekä verbaalissa että nonverbaalissa vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Sosiaalisilla taidoilla on positiivinen vaikutus nuoren itseluottamukseen. (Hilton & Kramer 2020, 339.)

Nuorten tulee kehittää **tapoja** ja **rutiineja** tullakseen osaksi yhteisön hyväksyntää. Sosiaalisen osallistumisen tavat koostuvat sosiaalisen kanssakäymisen taidoista, kuten katsekontaktin luomisesta, muiden huomioon ottamisesta, keskustelukumppanin kasvojen ilmeiden tulkitsemisesta ja vihjeiden tunnistamisesta, jotka viestivät muiden ihmisten vastavuoroisuudesta ja tunnetilasta. Nuoret kehittävät sosiaalisia rutiineja sosiaalisissa tilanteissa ja havainnoimalla muita. Rutiinit kuvaavat ja ohjaavat käyttäytymistä sekä luovat varmuutta yksilön päivittäisiin toimintoihin. Rutiinien muodostaminen tukee nuoren kykyä käsitellä havaintoja, joita tarvitaan uudentilaisissa sosiaalisissa tilanteissa nuoren taitojen kehittämiseksi. Rutiinit mahdollistavat tehtävien suorittamisen mahdollisimman vähäisellä suunnittelulla ja ajattelulla. Sosiaalisesti pätevät nuoret tunnistavat erilaisia sosiaalisia rutiineja, jotka ovat hyväksytyjä erilaisissa ympäristöissä päivittäisessä arjessa. Tällaiset nuoret ovat todennäköisemmin hyväksytympiä yhteisön tasolla. Nuoren tapa reagoida hänelle tutuissa sosiaalisissa tilanteissa tukee kykyä prosessoida kognitiivista ja sosiaalista tietoa uusissa tilanteissa. (Olson 2020, 464.)

2.2 Ystävyysuhteet ja sosiaalinen osallistuminen nuoren toimintaympäristöissä

Nuorelle on tärkeää osallistua sosiaalisiin tilanteisiin, jotta hän saa mahdollisuuden kehittää **vertaissuhteita** ikätovereihin. Nuoret muodostavat ystävyysuhteita pelien, harrastusten sekä erilaisien aktiviteettien parissa koulussa ja muissa yhteisöissä. (Olson 2020, 466.) Sosiaalisen median tarjoamat verkostot mahdollistavat nuorille vaihtoehtoisen tavan viestiä, kokoontua sekä seurustella toistensa kanssa. (Boyd 2008, 237, viitattu 21.9.2020.) Ystävyysuhteita voidaan kuvata yhdessä rakennetuiksi ihmissuhteiksi, jotka tarjoavat vastavuoroista, keskinäistä tunnetta samantyyppisyydestä. Nuoruusiässä ystävyysuhteet muuttuvat monitahoisemmiksi ja henkilökohtaisemmiksi. Nuoret tarvitsevat toisiltaan vastavuoroisesti henkistä tukea ja saavat itse valita, millaiseen seuraan hakeutuvat. Samat mielenkiinnon kohteet ovat ystävyysuhteiden perusta. (Hilton & Kramer 2020, 339-340.) Nuoret, jotka kokevat sosiaalista hyväksyntää ikätoveriltaan, menestyvät todennäköisemmin koulumaailmassa ja heillä on positiivinen siirtymä nuoruudesta aikuisuuteen.

Nuoren ystäväystyminen ikätovereiden kanssa tukee positiivista itsetuntoa sekä tunnetta sosiaalisesta ja emotionaalista turvallisuudesta. Ystävyysuhteilla on positiivinen vaikutus sosiaalisten taitojen, kuten erilaisten näkökulmien huomioimisen, kehittymiseen. Ystävyysuhteet vähentävät taipumusta negatiivisiin tunteisiin, kuten epämuokavuuteen ja ahdistukseen. (Olson 2020, 466.)

Osallistuminen arjessa muokkaa yksilön identiteettiä (de las Heras de Pablo, Fan & Kielhofner 2017, 117). Identiteetin kehittyminen on dynaaminen ja yksilöllinen prosessi, joka on keskeinen osa nuoruusikää. Nuori pohtii itseään, arvojaan ja tulevaisuuttaan sekä tekee päätöksiä. Sosiaalinen osallistuminen vaikuttaa keskeisesti identiteetin kehitykseen. Identiteetin kehityksessä omien rajojen kokeileminen ja uusien kokemusten hankkiminen ovat tärkeässä roolissa. Uusien kokemusten myötä nuori oppii tunnistamaan, millaiset toiminnot ovat yhteensopivia hänen identiteettinsä kanssa. Lisäksi nuorelle syntyy mahdollisuus oppia uusia taitoja itsestään ja kehittää omaa identiteettiään. Sosiaaliset suhteet vahvistavat nuoren identiteetin kehittymistä. (Hilton & Kramer 2020, 339.) Yläkoulussa ja lukiossa nuoret pyrkivät sopeutumaan ja löytämään ystäviä. Nuoret kehittävät ikätoverien parissa itselleen sosiaalisen aseman, joka vaikuttaa nuoren sosiaaliseen identiteettiin. Sosiaalinen asema näkyy sosiaalisessa mediassa siinä, millaisena nuori itseään ilmaisee sosiaalisessa mediassa. Saman ikäisten seurassa kehittyvä identiteetti voi poiketa nuoren identiteetistä, joka hänellä on perheensä kanssa. Sosiaaliset toiminnot, ystävyysuhteet ja niihin liittyvä käyttäytyminen sekä roolit ovat merkittäviä nuorten sosiaalisen osallistumisen kehittymiselle. Nuori tutkii ja kehittää sosiaalisia rooleja ja suhteita olemalla osa erilaisia sosiaalisia aktiviteetteja sekä viettämällä aikaa saman ikäisten kanssa. (Case-Smith & O'Brien 2015, 117.)

Nuorilla on paljon koulun ulkopuolista vapaa-aikaa, jossa on tärkeää muodostaa ja ylläpitää ystävyysuhteita ikätovereihin ja osallistua erilaisiin harrastuksiin. (Smet & Lucas 2020, 108.) Merkityksellisyyskokemus on tärkeä ihmisen arjessa ja toiminnassa. Omat arvot ja mielenkiinnon kohteet vaikuttavat siihen, miten merkityksellisenä ihminen erilaiset toiminnot kokee, sekä miten hän niihin osallistuu. Osallistuminen toimintaan lisää itsetuntoa sekä kasvattaa omanarvon tunnetta. Samalla voi oppia uusia taitoja sekä kehittää uusia mielenkiinnonkohteita. Kun tarkastellaan merkityksellistä toimintaa ja yksilön motivoitumista toimintaan osallistumiseen, tyytyväisyyden ja mielihyvän tunteet ovat merkityksellisiä. (Townsend & Polatajko 2013, 59-60.) Nuoret hakeutuvat sosiaalisessa mediassa itseään kiinnostavan sisällön pariin oman mielenkiintonsa mukaan.

Toimintaterapiassa ihmisen sosiaalinen osallistuminen on tärkeä osa ihmisen toimintaan osallistumista sekä suoriutumista (Hilton & Kramer 2020, 338). Osallistuminen internetissä voi olla nuorelle

keino hakea sosiaalista statusta itselleen muiden silmissä. Itsestään epävarmat nuoret etsivät tapoja toimia hyväksyttävästi muiden seurassa. Nuorille on tärkeää antaa itsestään siisti vaikutelma niin oikeassa elämässä kuin sosiaalisessa mediassakin. Joillekin nuorille riittää pelkästään suosio sosiaalisessa mediassa, mutta monet nuoret toivovat, että heidät huomattaisiin myös oikeassa elämässä paremmin sosiaalisen median statuksen ansiosta. (Boyd 2008, 235-237, viitattu 1.10.2020.) Sosiaaliset toiminnot, ystävyysuhteet ja niihin liittyvät käyttäytymisen normit sekä roolit ovat merkittäviä nuorten sosiaalisen osallistumisen kehittymiselle (Hilton & Kramer 2020, 338).

Nuoren **temperamentilla** on merkittävä vaikutus sosiaaliseen osallistumiseen. Temperamentti tarkoittaa nuorelle ominaista tapaa reagoida fyysisen ja sosiaalisen ympäristön stressitekijöihin sekä vaikuttaa nuoren itsesäätelyn taitoihin. Itsesäätely tarkoittaa keinoja ajatusten, tunteiden ja käyttäytymisen hillitsemiseksi. Kyky säädellä tunteita haastavissa tilanteissa mahdollistaa taidon arvioida sosiaalista tilannetta ennen toimintaa. Temperamentti vaikuttaa siihen, miten nuori saavuttaa sosiaalisia taitoja, oppii sosiaalisia tapoja ja kehittää tunnesäätelyään. Temperamentti vaikuttaa lisäksi nuoren tyyliin liittyä sosiaalisiin tilanteisiin sekä ryhmätoimintoihin. (Olson 2020, 462-463.)

Kyky tulkita tunteita on nuorelle välttämätön sosiaalis-kognitiivinen taito tullakseen hyväksytyksi sosiaalisissa tilanteissa. Sosiaalisen hyväksynnän saaminen ja mahdollisuus vuorovaikutukseen ikäistensä kanssa ovat pohja ystävyysuhteiden luomiselle. Hyvät ystävyysuhteet vaikuttavat positiivisesti itsetuntoon sekä sosiaalisen tuen ja emotionaalisen turvallisuuden tunteisiin. Ystävyysuhteet vähentävät taipumusta negatiivisille tunteille, jotka syntyvät stressaavien vertaiskokemusten tunteiden säätelyn seurauksena. (Olson 2020, 466.) Sosiaalinen media on vaihtoehtoinen ympäristö, jossa nuoret voivat kehittää vertaissuhteitaan. Länsimaisessa yhteiskunnassa nuorilta vaaditaan tietynlaisia käytösmalleja, jotta he voivat toimia erilaisissa sosiaalisissa ympäristöissä, kuten koulussa ja kotiympäristöissä sekä yhteisön jäsenenä. Tutkimukset ovat osoittaneet, että nuoret, joilla on sosiaalista ja emotionaalista epätasapainoa, ovat todennäköisemmin alttiimpia ongelmallisiin perhesuhteisiin, heikompaan koulumenestykseen sekä toiminnallisten tehtävien suorittamisen ongelmiin nuoruudessa ja aikuisuudessa. (Dishion & Stormshak 2007; Maag 2006, viitattu 24.9.2020.)

Tunnesäätelyn käsite viittaa kykyyn säädellä käyttäytymistä ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa (Eisenberg & Spinrad 2004, viitattu 6.10.2020). Nuoren ikä ja kehitystaso vaikuttavat tunnesäätelyn taitoihin (Olson 2020, 469). Ystävyysuhteiden luominen asettaa nuorille erilaisia vaatimuksia, koska ystävyysuhteet ovat rakenteeltaan erilaisia kuin suhde vanhempiin. Ystävyysuhteissa

nuorten välillä sosioemotionaaliset taidot vaikuttavat nuorten väliseen vuorovaikutukseen. Nuoret tulkitsevat toistensa mielialaa ja käyttäytymistä sekä mukauttavat osallistumistaan toimintaan kohti yhteistä merkitystä. Molempien osapuolten mukauttaessa omaa toimintaansa tarkoituksenmukaisesti, syntyy todennäköisesti kokemus mukavasta yhteisestä tekemisestä. Nuorten ystävyysuhheet pohjautuvat yleensä yhteisen toiminnan jakamiseen ja samanlaisiin mielenkiinnonkohteisiin. (Olson 2020, 466-467.)

Nuoruusiässä persoonallisuus muodostuu uudelleen ja vakiintuu. Nuoren psyykkisessä kasvussa tapahtuu merkittävää kehitystä. Nuoruus nähdään mahdollisuuksien aikana, jolloin persoonallisuus muodostuu uudelleen yksilöllisesti. Aikaisemmat kehitysvaiheet, yksilöllinen kasvu ja kehitys vaikuttavat persoonallisuuden uudelleen muotoutumiseen. Ympäristön vaikutus on merkittävä nuoren psyykkisessä kehityksessä. Nuori pyrkii irtaantumaan lapsuuden auktoriteetista ja turvautuu yhä enemmän ikätoverien apuun nuoruusiän kasvun ja kehityksen aikana. Nuoret hakeutuvat ikäistensä ryhmiin, ovat toisilleen tukena oman minuuden rakentamisessa ja alkavat korvata vanhempien tärkeyttä ikätoverien avulla. (Aalberg & Siimes 2010, 67-73, 137.) Nuoren positiivisen kasvun tueksi on tärkeää, että nuori voi osallistua säännöllisesti ikätoverien kanssa toimintoihin erilaisissa **ympäristöissä**. Kotiympäristö tarjoaa nuorelle mahdollisuudet osallistua kehityksen näkökulmasta merkitykselliseen toimintaan. (Olson 2020, 471-474.) Nuoruusikäiselle sosiaalinen media on olennainen kehitys- ja toimintaympäristö (Pew Research Center 2018, viitattu 24.11.2020).

Nuorten yhteinen toiminta sopivassa ympäristössä mahdollistaa osallistumisen merkityksellisiin toimintoihin. Nuoret hakeutuvat toistensa seuraan ja löytävät ryhmistä ystäviä, joiden kanssa haluavat viettää enemmän aikaa. (Olson 2020, 471-474.) Ryhmissä nuori kasvaa kohti aikuisuutta. Ryhmiin kuuluminen on keskeistä nuoruuden kehityksessä. (Aalberg & Siimes 2010, 67-73, 137.) Ryhmissä he harjoittelevat yhteisten päätösten tekemistä, yhteistyötä sekä neuvottelutaitoja. Ryhmätoiminnassa nuoret tulkitsevat toistensa sanallista ja sanatonta vuorovaikutusta sekä emotionaalista tilaa. Nuori mukauttaa omaa toimintaansa ympäristön palautteen perusteella. (Olson 2020, 471-474.) Ryhmästä ulkopuoliseksi jääminen voi johtaa yksinäisyyteen ja olla haitaksi nuoren terveelle psyykkiselle kehitykselle (Aalberg & Siimes 2010, 67-73, 137). Sosiaalisessa mediassa on mahdollista muodostaa ja olla osana erilaisia ryhmiä omien mielenkiintojen mukaan. Näissä ryhmissä nuori voi opetella erilaisia ryhmässä toimimisen taitoja.

3 SOSIAALINEN MEDIA NUOREN TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ

Ennen sosiaalista mediaa nuoret viettivät aikaa parkkipaikoilla, ostoskeskuksissa sekä puistoissa, joissa he keskustelivat, juorusivat, tukivat toisiaan, flirttailivat sekä pitivät hauskaa. Samoja asioita tapahtuu nyt myös sosiaalisessa mediassa, josta on tullut nuorten ympäristö viettää aikaa toistensa kanssa. Nuorten tapa viettää aikaa sosiaalisessa mediassa on paljolti samanlaista kuin ennen vanhaan, ennen sosiaalista mediaa. (Boyd 2008, 170, viitattu 21.9.2020.) Nuorisokulttuuri on siirtynyt merkittävästi erilaisiin sähköisiin viestintäympäristöihin. Nykyajan nuoret ovat eläneet koko ikänsä tietokoneiden ja kännyköiden aikakaudella, joten niiden käyttö on heille itsestään selvää ja tiivis osa arkea. (Thorslund 2009, 9, 17.)

Nuorten verkkopalveluiden käyttö on luonteeltaan sosiaalista. (Thorslund 2009, 9, 17.) Nuoret voivat täydentää vuorovaikutustaan toisten kanssa sosiaalisessa mediassa, jolloin vuorovaikutus ei perustu pelkästään kasvokkain tapahtuvaan kanssakäymiseen (Boyd 2008, 170, viitattu 21.9.2020). Harto Pönkän (2014, 34-36) mukaan sosiaalisen median käsitettä on luonnehdittu monella erilaisella tavalla. Laajimmassa merkityksessä sosiaalista mediaa kuvataan sateenvarjokäsitteenä, jonka alla on erityyppisiä merkityksiä. Nämä merkitykset sosiaalisessa mediassa syntyvät sisältöjen, yhteisöjen ja verkkoteknologioiden yhteisenä summana. Sosiaalinen media on tietoverkkoja ja tietotekniikkaa käyttävä viestinnän muoto, jossa käsitellään käyttäjälähtöisesti ja vuorovaikutteisesti tuotettua sisältöä, ylläpidetään ja luodaan uusia ihmisten välisiä suhteita. Sosiaalinen media on tekniikan kautta tapahtuvaa kommunikaatiota ja vuorovaikutteista ymmärryksen luomista, jossa osallistujan on mahdollisuus toimia sekä tuottajana että kuluttajana. (Aaltonen-Ogbeide, Saastamoinen, Rainio & Vartiainen 2011, 14-15.)

Vapaa-aikansa nuoret viettävät sosiaalisessa mediassa, missä he juttelevat toistensa kanssa sekä julkaisevat sisältöä erilaisiin sovelluksiin. (Boyd 2008, 170, viitattu 21.9.2020.) Sosiaalisessa mediassa voidaan kommentoida julkaisuja, olla kanssakäymisessä muiden ihmisten kanssa ja jakaa omaa sisältöä. Sosiaalinen media tuottaa yhteisössä sosiaalisuutta, verkostoitumista ja yhteisöllisyyttä. (Moshin 2020, viitattu 18.9.2020.) Nuorilla on lähes ympärivuorokautinen mahdollisuus olla yhteydessä ikätovereihin viestien, puheluiden ja pikaviestinnän välityksellä. Nuorten internetin käyttäminen on lisääntynyt ja he vierailevat aiempaa enemmän sosiaalisen median verkkopalveluissa. (Case-Smith & O'Brien 2015, 116.) Tunnuspiirteitä sosiaaliselle medialle on, että se on helppokäyt-

töinen, nopeasti omaksuttavissa, maksuton ja siellä on mahdollisuus yhteisölliseen tuotantoon. Eri-
laisia sosiaalisen median sovelluksia ovat esimerkiksi videosisällön jakaminen ja katselminen
(YouTube), kuvien ja videoiden jakamispalvelut (Instagram ja Snapchat) ja sosiaaliset verkostopal-
velut (Facebook). (Jyväskylän Yliopisto 2019, viitattu 29.8.2020.) Vuonna 2020 nopeasti suosioon
nousnut TikTok -sovellus mahdollistaa lyhyiden videoiden jakamisen, kommentoimisen sekä lähet-
tämisen (Moshin 2020, viitattu 18.9.2020). Useat tutkimukset viittaavat siihen, että tällä hetkellä 13-
16-vuotiaiden nuorten suosituimmat sovellukset ovat YouTube, WhatsApp, Snapchat ja Instagram.
(DNA 2019, viitattu 18.9.2020.) Kyseisissä tutkimuksissa ei vielä ilmene uuden TikTok – sovelluk-
sen saavuttama suosio, jolla on jo satoja miljoonia aktiivisia käyttäjiä ympäri maailmaa. Käyttäjistä
suurin osa on nuoria. (Moshin 2020, viitattu 18.9.2020.)

KUVIO 2. Facebookin, Instagramin, YouTuben, TikTokin ja Snapchatin logot (Despositphotos.com, viitattu 12.10.2020).

Pitkälle kehittyneet teknologiset laitteet tarjoavat mahdollisuuden liittyä virtuaalisten ympäristöjen
kautta erilaisiin yhteisöihin (Hinojosa, Kramer, Howe & Luebben 2020, 60). Virtuaalinen ympäristö
muodostuu tekniikan avulla, jossa tapahtuu vuorovaikutteista ymmärryksen rakentamista. Tähän
sisältyy sosiaalisen median ajattelutapa (*social media mindset*), joka on vallitseva jatkuvasti muo-
vaantuva ja uuden teknologian mahdollistama näkemys siitä, miten organisaatiossa, yhteiskun-
nassa ja ihmisten kesken on tapana toimia. (Aaltonen-Ogbeide, Saastamoinen, Rainio & Vartiainen
2011, 15-17.) Virtuaaliseen ympäristöön liittyy myös virtuaalimaailma, joka tarkoittaa tietokoneella
luotua keinotekoisista ympäristöä. Ympäristöä voidaan hahmottaa kaksi- tai kolmiulotteisesti grafi-
kan avulla. Internetissä on useita erilaisia virtuaalimaailmoja, joita ovat esimerkiksi sosiaaliset ym-
päristöt ja roolipeliympäristöt. (Männikkö 2013, viitattu 29.8.2020.) Virtuaalinen todellisuus on fuu-
sio digitaalisesta ja todellisesta maailmasta. Sitä pidetään seuraavana suurena harppauksena di-
gitaalisessa evoluutiossa, joka tapahtuu tällä hetkellä miljoonien ihmisten yhdistäessä reaali-
maailman paikkoja ja tuotteita digitaaliseen maailmaan. (Salmenkivi 2012, 28.)

Sosiaalinen media ja tietoyhteiskunta ovat osa nyky-yhteiskuntaa ja se heijastaa sitä, miten ihmis-
ten oletetaan olevan aina tavoitettavissa (Smet & Lucas 2020, 94-95). Sosiaalisessa mediassa

olemisen ja poissaolon välillä ei ole enää selvää rajaa. Nuoret kokevat sosiaalisen osallistumisen erilaisten verkostojen sivustoilla olevan heille välttämätöntä osallistuakseen vertaiskulttuuriin. Eri-laisten verkkosivustojen avulla teini-ikäisten on mahdollista täyttää sosiaaliset tarpeet silloin, kun tapaaminen ei ole mahdollista. Nuoret voivat nähdä toisiaan esimerkiksi koulussa tai toistensa luona, mutta he kokevat sosiaalisten verkostojen sivujen olevan strukturoimattomampia ympäristöjä ikätovereilleen kokoontua laajempaan yhteisöön. (Boyd 2008, viitattu 20.8.2020.) Erilaiset sosiaalisen median palvelut ovat olennainen osa nuorten kehitysympäristöä. Sosiaalinen media on muuttanut tapaa kommunikoida ja olla vuorovaikutuksessa muihin. Pew Research Centerin (2018, viitattu 29.9.2020) toteuttaman tutkimuksen mukaan 95% 13-17 -vuotiaista nuorista omistaa älypuhelimien ja heistä 45% käyttää sosiaalista mediaa jatkuvasti. Sosiaalisen median positiivisia puolia on muun muassa se, että on helppo tavoittaa tuttavien sekä saada uusinta tietoa maailmalta. Negatiivisia puolia nuorten mielestä on muun muassa se, että sosiaalinen media luo vääristyneitä mielikuvia sekä voi johtaa kiusaamiseen.

Sosiaalisella medialla on positiivisia ja negatiivisia vaikutuksia nuoriin. Sen välityksellä nuoret pysyvät luomaan ja ylläpitämään ystävyysyhteisöjä sekä olemaan osa erilaisia ryhmiä. Sosiaalinen media tarjoaa laajempia näkemyksiä ja mahdollisuuden keskusteluihin erilaisten ihmisten kanssa. Sen välityksellä on helppo löytää saman henkisiä ihmisiä ja vertaistukea. Sosiaalisessa mediassa voi myös päättää, millaisiin keskusteluihin haluaa ottaa osaa. Nuori voi osallistua samanaikaisesti useisiin keskusteluihin. Verkkokeskusteluissa ei välttämättä myöskään tarvitse noudattaa samoja sosiaalisia sääntöjä kuin kasvokkain tapahtuvissa keskusteluissa. Oman kommentin kirjoittamiseen voi käyttää tarvittavan määrän aikaa ja sitä voi halutessaan korjata. (Morgan 2018, 43-48.)

Yksi tärkeimmistä terveyshyödyistä, mitä sosiaalinen media voi tarjota, on pääsy verkossa tapahtuviin vertaiskeskusteluihin. Sosiaalinen media voi edistää omaa yhteisöä hakevien nuorten sosiaalista osallistumista verkossa tapahtuvassa ympäristössä. (Chassiakos, Radesky, Christakis, Moreno & Cross 2016, 6.) Sosiaalisen median avulla nuori voi kehittää omaa identiteettiään, sekä olla vuorovaikutuksessa ikätovereidensa kanssa. Tällöin nuori voi kehittää ja ylläpitää taitoja, joita tarvitaan ystävyysyhteisöjen kehittämiseen sekä ylläpitoon. Lisäksi nuoret saavat mahdollisuuden osallistua vertaistukikeskusteluihin. (Uhs, Ellison & Subrahmanyam 2017, 68). Vuonna 2016 tehdyn tutkimuksen mukaan sosiaalisella medialla ja ystävyysyhteisöjen laadulla on positiivinen yhteys. (Antheunis, Kraemer & Schouten 2016, viitattu 16.11.2020.)

Sosiaalisella medialla on myös riskejä ja negatiivisia puolia. Sosiaalisen media liikakäyttö voi johtaa tärkeiden asioiden huomioimattomuuteen, esimerkiksi terveyden ja hyvinvoinnin laiminlyömiseen.

Liikakäyttö voi ruokkia riippuvuutta, jolloin sosiaalisen median käyttöä voi olla vaikea vähentää. Sosiaalinen media on suunniteltu niin, että käyttäjä jää helposti koukkuun, koska se tarjoaa ihmisille mielihyvää. Sosiaaliseen mediaan julkaistaan kuvia ”täydellisestä elämästä”, joten on helppo luulla, että muiden elämä on parempi kuin oma. Sosiaalisessa mediassa nuori voi altistua myös netti-kiusaamiselle. Siinä tarkoituksena on tehdä kiusatulle uhattu, loukattu tai kontrolloitu olo. Netti-kiusaamiselle on tyypillistä, että monet henkilöt osallistuvat siihen samanaikaisesti. (Morgan 2018, 50-75.)

Kiusaamisena voidaan nähdä teot, joissa epäasiallinen käytös toista kohtaan on jatkuvaa. Kiusaamisen siirtyminen nettiin on johtanut siihen, että kiusaaminen ei enää rajoitu tiettyyn paikkaan ja aikaan, koska nuoret ovat jatkuvasti saatavilla sosiaalisen median välityksellä. Nettikiusaaminen aiheuttaa entistä suurempaa kärsimystä kiusatulle, koska se on läsnä viestien ja kuvien myötä jatkuvasti. Nettikiusaamiselle ei välttämättä tarvita motiivia, sillä syynä voi olla esimerkiksi tekemisen puute. Nettikiusaaminen voi kuitenkin olla seurausta esimerkiksi koulukiusaamisesta. Kiusaaminen voidaan toteuttaa esimerkiksi erilaisilla kuvanmuokkauksilla, pilkkavideoilla tai viestittelyllä. Viestit voivat olla yksityisviestejä, ryhmäviestejä tai julkisia viestejä. Ne voivat olla loukkaavia, uhkaavia tai häiritseviä. Erilaiset pikaviestisovellukset mahdollistavat yksityis- ja ryhmäviestien helpon lähettämisen. (Forss 2014, 35-38, 46-48.)

On osoitettu, että erilaisia viestintätapoja, kuten pikaviestejä ja tekstiviestejä, käytetään mobiililaitteilla paljon. Näitä eri viestintätapoja käytetään yhä enemmän netti-kiusaamiseen. (Kowalski & Limber 2007, viitattu 7.10.2020.) Netissä tapahtuva kiusaaminen on joissain tapauksissa osoittanut pahentavan kiusaamisesta aiheutuvia seurauksia, kuten sosiaalisia haasteita (Forero, McLellan, Rissel & Bauman 1999, viitattu 6.10.2020), fyysisiä terveysongelmia (Kumpulainen, Räsänen & Henttonen 1998, viitattu 6.10.2020) sekä itsemurha-ajatuksia (Kim, Koh & Leventhal 2005, viitattu 6.10.2020). Mitä enemmän aikaa nuoret viettävät verkossa, sitä todennäköisempää on joutua sosiaalisessa mediassa tapahtuvan kiusaamisen uhriksi (Berson, Berson, & Ferron 2007; Blair 2003, viitattu 17.9.2020).

4 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSTEHTÄVÄ

Tutkimuksen tarkoituksena on kuvailla nuorten sosiaalista osallistumista ja viestintää sosiaalisessa mediassa 15-vuotiaiden kokemana. Laadullisessa tutkimuksessa laaditaan tutkimustehtävät, jotka esitetään yleensä kysymysmuodossa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 129.) Opinnäytetyön tutkimustehtävänä on kuvailla:

- Millaista nuorten sosiaalinen osallistuminen ja viestintä on sosiaalisessa mediassa 15-vuotiaiden nuorten kokemana.

Sosiaalisen median erilaisten sovellusten käyttäminen on ollut läpi nuoruuden ja varhaisaikuisuuden osana tutkimuksen tekijöiden jokapäiväistä arkea. Tällä on vaikutusta tutkittavana olevan aiheen esiymmärrykseen. Omien kokemusten pohjalta tekijöillä on ennakkoymmärryksenä arkitietoon pohjautuva käsitys sosiaaliseen mediaan liittyvistä positiivisista ja negatiivisista vaikutuksista sekä sosiaalisesta mediasta ilmiönä yleisesti. Sosiaalisen median käyttäminen on luonut tutkijoille mielikuvaa tavoista, joilla sen avulla voidaan pitää rajattomasti yhteyttä monin eri tavoin muihin ihmisiin. Omaan kokemukseen pohjautuen tutkijat käsittävät myös sen, miten tärkeää on olla käyttäjänä erilaisissa sosiaalisen median sovelluksissa, jotta on mahdollista pysyä ajan tasalla itselleen merkityksellisten ihmisten elämästä ja maailmalla tapahtuvista ilmiöistä. Tutkijat tunnistavat myös näiden aiheiden siirtyvän kasvokkain tapahtuvaan vuorovaikutukseen.

Tutkijoiden mielenkiinto kohdistuu sosiaaliseen mediaan jatkuvasti kasvavana vuorovaikutuksen välineenä sekä nuorten käyttäytymiseen sosiaalisessa mediassa. Ennako-oletuksena oli, että nuoret hyödyntävät sosiaalista mediaa ja sen erilaisia sovelluksia erittäin tiiviisti ja monipuolisesti ollakseen vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa. Ennako-oletuksena oli myös, että nuorten kokemukset sosiaalisesta mediasta ovat pääosin positiivisia, mutta kuitenkin heidän tunnistavan sen erilaisia haittapuolia. Näitä ovat esimerkiksi kiusaaminen, jonka sosiaalinen media mahdollistaa yhteydenpidon rajattomuudella. Tutkijat olettivat, että nuoret toisivat enemmän esiin sosiaalisen median haittapuolia vastauksissaan. Esiymmärryksenämme oli tutkimusprosessin alussa, että nuorille sosiaalinen media on erittäin tärkeä väline yhteydenpitoon kavereiden ja muiden ihmisten tavoittamiseen. Esiymmärryksemme pohjalta oletuksena oli, että nuorten on vaikea kuvitella elävänsä ilman älylaitetta.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Seuraava luku avaa tutkimuksen metodologisia lähtökohtia, tiedonantajien valintaa, aineistonkeruuta ja analyysiä. Lukuun pohjautuen voidaan perustella tutkimusprosessin aikana suoritettuja ratkaisuja ja valintoja sekä niiden soveltuvuutta kyseiseen tutkimukseen. Valintoja tehdään silloin, kun pohditaan, millaista aineistoa tulisi kerätä, mitä tulisi tutkia tai millaista lähestymistapaa tulisi tutkimuksessa hyödyntää. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 123.)

5.1 Tutkimusmetodologia

Laadullisen eli kvalitatiivisen tutkimuksen on lähtökohtana todellisen elämän kuvaaminen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 160-161.) Laadullisessa tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita merkityksistä eli siitä, millaisena ihmiset kokevat ja näkevät reaalimaailman (Kananen 2014, 19). Kvalitatiivisessa tutkimuksessa halutaan tutkia kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Tarkoituksena löytää tai paljastaa tosiasioita sen sijaan, että todentaisimme jo olemassa olevia tutkittuja väittämiä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 160-161.) Laadullinen tutkimus on perusteltu tutkimusasetelma, kun tutkimuksen tutkimustehtävänä on ilmiön ymmärtäminen. Ilmiötä voidaan kuvata ja tulkita sanojen, tekstien ja kuvien avulla. (Kananen 2014, 16-20.) Kvalitatiivisen päättelyn logiikka on tässä tutkimuksessa abduktiivista, eli aineisto analysoidaan suhteessa tehtyyn päätökseen (Tuomi & Sarajärvi 2009, 98).

Kokemus käsittää ihmisen kokemuksen omasta todellisuudestaan, eli maailmasta, jossa hän elää. Eläminen taas koetaan kehollisena toimintana ja havaintojen huomioimisena, josta jäsennetään koettuja kokemuksia. Yksilön suhde muuhun maailmaan ja ihmisiin ilmenee näin hänen kokemuksissaan. Kokemus syntyy, kun ihminen on vuorovaikutuksessa todellisuuden kanssa, jolloin ympärillämme olevat aistit herättävät tunteita ja tuntemuksia. (Aaltola & Valli 2010, 29.) Tutkimuksen aineiston analyysi on deskriptiivistä eli kuvailevaa. Kuvailevan aineiston analyysin tarkoituksena on jäsennellä ja näin ollen pyrkiä kuvaamaan aineistoa ymmärrettävällä lähestymistavalla. (Aaltola & Valli 2010, 55.)

Tieteenfilosofia on tietoteorian ala, jossa keskitytään tieteellisen tiedon luonteeseen, metodologisiin ongelmiin, teorioiden ja todellisuuden suhteeseen, tiedon kasvun haasteisiin, teorioiden ja todellisuuden suhteeseen sekä tieteen ja yhteiskunnan suhteisiin (Määttänen 1995, 125). Laadullisessa tutkimuksessa ontologinen erittely tarkoittaa tutkittavan ilmiön luonteen ja todellisuuden tarkastelua (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 130-131). Laadullisen tutkimuksen ontologisessa erittelyssä tavoitteena on selvittää, mikä tekee tutkimuksesta laadullisen, sillä monet laadullisen tutkimuksen kohteiksi valikoituvat ilmiöt voivat olla tutkittavissa myös määrällisesti, kuitenkin eri ilmiöinä. (Varto 1992, 30-31.) Laadullisessa tutkimuksessa ontologinen erittely auttaa tutkijoita toteuttamaan analyysiä tiedonantajien ehdoilla, kun omat ennakkokäsitykset on kirjoitettu auki (Tuomi & Sarajärvi 2009, 96). Kun tutkimuksen kohteena on ihminen, on ontologisen erittelyn tuloksena ihmiskäsitys (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 130). Ihmiskäsitys on käsitys siitä, millainen ihminen on ja mitkä ovat hänelle tyypillisiä piirteitä (Varto 1992, 30-31). Tutkijoiden ihmiskäsitys on yhteydessä toimintaterapian ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ja spirituaalisen osa-alueen jakamattomana kokonaisuutena, joka on vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa, jossa hän elää elämäänsä. Toiminta nähdään yksilön ja ympäristön vuorovaikutuksessa yhdistävänä tekijänä. (Townsend & Polatajko 2013, 23). Toimintaterapian ihmiskäsitys on holistinen, jonka keskiössä on ympäristön ja toiminnan mukauttaminen ihmiselle sopivaksi (AOTA 2020, viitattu 20.11.2020). Toimintaterapian arvoihin ja uskomuksiin pohjautuen voidaan todeta, että ihminen on asiantuntija oman toiminnan suhteen (Townsend & Polatajko 2007, 40).

Epistemologiassa eli tietoteoriassa on tärkeää pohtia tietämisen alkuperää, tietämisen luonnetta sekä sitä, mistä tarvittava tieto saadaan ja millä keinoin. Epistemologiassa tarkastellaan tiedostamisen ja tiedonsaannin ongelmia, kuten sitä, millaisilla menetelmillä valinnoilla tutkittavaa ilmiötä voidaan tarkoituksenmukaisesti lähestyä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 130-131.) Epistemologiassa eli tietoteorialla tarkoitetaan teoriaa tiedosta, sen alkuperästä ja pätevyydestä (Määttänen 1995, 273). Epistemologisena lähtökohtana voidaan pitää toimintaterapian ihmiskäsitykselle ominaista ajatusta siitä, että ihminen on asiantuntija kertomaan omasta näkökulmastaan. Epistemologiselle tarkastelulle keskeistä on myös tutkittavan ilmiön ymmärtäminen nuoren näkökulmasta. Halusimme tietää, millaista nuorten sosiaalinen osallistuminen ja viestintä on sosiaalisessa mediassa 15-vuotiaiden nuorten kokemana. Valitsimme tutkimuksen tiedonantajiksi nuoria, sillä he pystyvät parhaiten kertomaan sosiaalisen median vaikutuksesta nuoruusikäisen sosiaaliseen osallistumiseen ja viestintään. Nuorilla on eniten tietoa sosiaalisen median ympäristöstä heidän omasta näkökulmastaan.

5.2 Tiedonantajat ja aineistonkeruu

Tiedonantajien valinnassa täytyy muistaa, mitä ollaan tutkimassa (Vilkkä 2015, viitattu 14.7.2020). Tutkimuksen tiedonantajat valitaan sen mukaan, kuka tietää parhaiten kokemuksellisesti tutkimuksen kohteena olevasta aiheesta. Oleellisena pidetään sitä, että tiedonantaja haluaa ja osaa kuvata tutkimuksen kohteena olevaa aihetta. (Swenson 1996, Connelly & Yoder 2000, 58.) Tutkimuksen tiedonantajien valinnan ei tulisi olla satunnaista, vaan tutkimuksen tarkoitukseen sopivaa (Tuomi & Sarajärvi 2018, viitattu 24.9.2020).

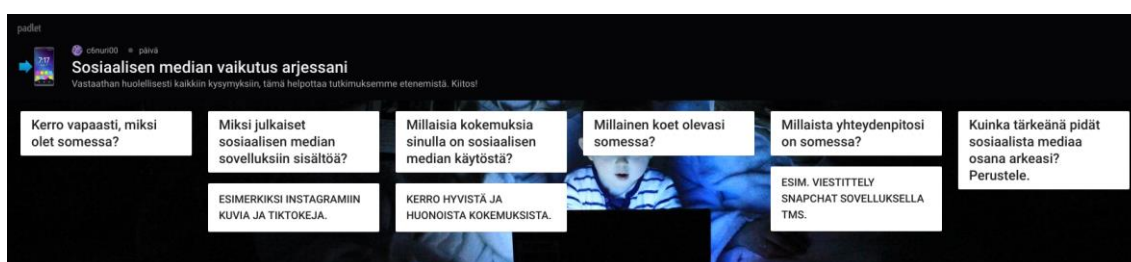
Aineistoon on valittu ainoastaan tiedonantajia, jotka ovat määritelty tutkimuksen kannalta merkittäviksi (Grönfors 2011, 19). Ennen tutkimusaineiston keräämistä on päätetty tutkimustehtävän ja tutkimuksen tavoitteiden kannalta valintakriteerit, joihin perustuen aineisto kootaan. Tavoitteena on ilmiön selittäminen ymmärrettävään muotoon niin, että aineisto antaa mahdollisuuden ymmärtää ilmiötä. Valintakriteerien toimivuutta, tutkimusaineiston sopivuutta ja edustavuutta arvioidaan aina tutkimustehtävän ja tutkimuksen tavoitteiden avulla. Tutkimusaineisto toimii välineenä ilmiön ymmärtämiseen. Laadullisessa tutkimuksessa tähän tavoitteeseen päästään pienelläkin tutkimusaineistolla, mikäli analyysi tehdään perusteellisesti. Laadullisella tutkimusmenetelmällä toteutetussa tutkimuksessa aineiston kokoa ei määrittele sen koko, vaan laatu. Tutkimuksen tiedonantajien heterogeenisyys on rikkaus, kun tavoitteena on käsitteellisen ymmärryksen luominen tutkittavasta ilmiöstä. (Vilkkä 2015, 150-151.)

Edellytyksiksi tiedonantajille määriteltiin 15-vuoden ikä, suomen kielen taito ja yhtenäiskoulun 9. luokan oppilas, sekä vapaaehtoinen halukkuus osallistua aineistonkeruuseen. Tiedonantajiksi oli tavoitteena saada tyttöjä ja poikia, jotta tutkittavasta ilmiöstä voidaan saada mahdollisimman laaja ymmärrys. Tiedonantajina tutkimuksessa olivat kaksi yhtenäiskoulun 9.luokkaa. Tiedonantajat hankittiin yhteydenotolla koulun rehtoriin. Tutkimuslupa välitettiin 24.5.2020 suoraan koulun rehtorille ja 9. luokkien opettajalle, joka järjesti aineistonkerutilanteen koululla. Kyseiseen sähköpostiin liitettiin (ks. liite 1) saatekirje, video-ohjeistus ja opinnäytetyön suunnitelma. Tutkimuksessa haettiin tietoa nuorten kokemuksesta sosiaalisen median vaikutuksesta sosiaaliseen osallistumiseen ja viestintään avoimen teemakyselyn avulla. Tiedonantajien vastausmäärä oli 25.

Avoimen teemakyselyn pitäisi vastata tutkimussuunnitelmassa esitettyä tutkimustehtävää. Suunnittelu edellyttää, että tutkija tietää tutkimuksensa tavoitteen eli sen, mihin kysymyksiin hän on etsimässä vastauksia. Etukäteen valitut teemat perustuvat tutkimuksen teoreettiseen ymmärrykseen

ilmiöstä. Teemojen valinta perustuu tutkimuksen tavoitteeseen, teoreettisiin lähteisiin sekä aiempiin tutkimuksiin. Viitekehysten ja keskeisten käsitteiden pohjalta tutkimuksessa etsitään vastauksia tutkittavaan ilmiöön. Avointen kysymysten tavoitteena on saada tiedonantajilta spontaaneja mielipiteitä, joissa vastaamista rajataan mahdollisimman vähän. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 75, 101-102, 105, 106, 107.) Operationalisoinnilla eli teoreettisten käsitteiden muuttamisella arkikielen tasolle on tärkeä merkitys avoimen teemakyselyn suunnittelussa ja toteuttamisessa. Tutkimuksen tekijät ovat muuttaneet tutkimuksessa käytettävän teorian asiasanoja arkikielisempiin muotoihin, joka helpottaa kysymysten ymmärtämistä. Tämä edellyttää sitä, että tutkijat tuntevat kohderyhmänsä sekä arkikielen käsitteet, joita kohderyhmä käyttää. (Vilka 2007, 44). Tekijät ovat pohtineet yhdessä kysymysten järjestystä, jotta vastaaminen olisi mahdollisimman helppoa (Tuomi & Sarajärvi 2009, 101-102).

Tutkijat loivat alustalle valmiiksi kuusi avointa teemakysymystä, joihin vastaajat pystyivät vastaamaan joko tietokoneella, tabletilla tai älypuhelimella. Niin sanottu sormellapyyhkäisytekniikka vaikuttaa samalla myös lomakkeiden pituuteen ja ulkomuotoon. Varsinkin paljon älypuhelimia käyttäville nuorille ja koululaisille suunnatuissa kyselyissä tämän vaihtoehdon hyödyntäminen on hyvä vaihtoehto. (Aaltola & Valli 2015, 110.) Padlet-alustan (ks. kuvio 3) toimiminen varmistettiin ennen aineistonkeruutilannetta eri merkisillä älypuhelimilla, tableteilla sekä tietokoneilla. Padlet-alustan verkkolinkki sekä QR-koodi lähetettiin tutkimuksen aineistonkeruutilanteen toteuttamisesta vastuussa olevalle opettajalle, joka jakoi linkin sekä QR-koodin tutkimuksen tiedonantajille. Alustalla vastaajat työskentelivät samanaikaisesti muiden luokkalaisten kanssa.

KUVIO 3. Aineistonkeruussa käytetty Padlet-alusta.

Aineiston keruu toteutettiin toukokuussa 2020 etänä keväällä vallinneen koronapandemian vuoksi. Tutkimuksen kohdistuessa kouluihin, opettajien käyttäminen kokeenjohtajana on suositeltu vaihtoehto (Aaltola & Valli 2015, 91). Yhtenäiskoulun opettaja ilmoitti sähköpostitse sopivat ajankohdat aineistonkeruun toteutukselle, joista tutkijat valitsivat sopivat toteutuspäivämäärät. Opettaja toteutti

tutkimuksen aineistonkeruun sovittuna päivämääränä kahdelle 9. luokalle, joissa oppilaita oli yhteensä 25. Aineistonkeruuta varten opettaja käytti yhden oppitunnin luokkaa kohden, jonka kesto oli noin 45 minuuttia. Oppilailla oli vapaaehtoinen mahdollisuus osallistua tutkimuksen aineistonkeruuseen. Tutkimusten aineistonkeruu tapahtui avoimen teemakyselyn avulla, joka toteutettiin Padlet -alustalla. Padlet on selainpohjainen virtuaalinen seinä, johon osallistujat voivat lisätä muistilappuina videoita, kuvia ja tekstejä. Padlet -alustalla tutkimuksen tekijöillä oli mahdollisuus seurata reaaliaikaisesti tutkimuksen aineistonkeruun toteutumista. (Silmälä 2020, viitattu 22.11.2020.) Tutkimuksen tiedonkeruumenetelmänä Padlet -alusta on perusteltavissa helppokäyttöisyytensä vuoksi. Padlet -alusta on ilmainen, ja se sopii monelle eri laitteelle ilman erillisen sovelluksen asentamista. (Weller 2013, 46). Lisäksi Padlet noudattaa EU:n yleistä tietosuojasetusta informaation käsittelyssä (Padlet 2020, viitattu 23.11.2020).

Tutkijan ollessa poissa aineistonkeruutilanteesta, avoimen teemakyselyn onnistumisen kannalta tärkeäksi tekijäksi muovaantuu tutkimuksen instruktio eli vastausohje. Tutkijat tekivät itsestään esitelyvideon nuorille, jossa he kertoivat itsestään ja esittelivät tutkimuksen sekä sen tarkoituksen. Instruktio välitettiin tutkimuksen tiedonantajille videon välityksellä. Ohjeet esitettiin jokaiselle tiedonantajalle samassa muodossa, joten vastausohjeista tehtiin tarkat, lyhyet ja napakat. (Aaltola & Valli 2015, 90-91.) Lisäksi videolla tuotiin esille, että kaikki vastaajien kertoma tieto on hyödyllistä, eikä vastaamisessa ole oikeita tai vääriä vastauksia. Videon avulla tutkijat halusivat tuoda tutkimuksen tekijät lähemmäs tutkimukseen osallistuvia sekä rohkaista nuoria tuottamaan sisältöä vastauksiinsa. Tutkimuksen aineistonkeruun toteutus, valvonta ja lisäkysymyksiin vastaaminen jäi paikan päällä olevan opettajan tehtäväksi, josta oli sovittu ennakkoon yhteisymmärryksessä hänen kanssaan.

5.3 Aineiston analyysi

Tutkimuksen aineisto kuvaa tutkittavaa ilmiötä. Analyysissä tarkoitus on luoda selkeä sanallinen kuvaus tutkittavasta ilmiöstä. Sisällönanalyysillä pyritään järjestämään aineisto selkeään ja tiiviiseen muotoon. Tarkoituksena on informaatioarvon lisääminen, koska alkuperäisestä aineistosta pyritään luomaan yhtenäisiä kokonaisuuksia. Laadullisen aineiston analysoiminen pohjautuu loogiseen päättelyyn ja tulkintaan, jossa aineisto muodostetaan uudeksi kokonaisuudeksi. (Tuomi & Sarajärvi 2015, 108.) Tässä tutkimuksessa aineisto on analysoitu **teoriaohjaavan** eli **abduktiivisen** sisällönanalyysin mukaan. **Abduktiossa** tehtävänä on kuvata ilmiötä sekä ehdottaa uskottava

hypoteesi ja siihen sopivat teemat. Alustavan hypoteesin pohjalta voidaan tehdä olettamus siitä, mistä tutkimuksessa on kysymys ja mikä siinä on oleellista tai merkittävää. (Valli & Aaltola 2015, 117.) **Abduktiivinen päättely** perustuu siihen, että uudet johtopäätökset ovat mahdollisia vain silloin, kun analyysin tekoon liittyy jokin hypoteesi. Uusi teoria ei synny ainoastaan analyysin pohjalta kuten induktiivisessa päättelyssä oletetaan. Tällainen hypoteesi voi olla luonteeltaan jäsentymätön käsitys tai pitkälle muotoiltu ymmärrys. Uutta teoriaa ilmiöstä voidaan saavuttaa, kun havainnot voidaan tarkentaa joihinkin yksityiskohtiin, joiden uskotaan tuottavan uusia näkökulmia. (Grönfors 2011, 17-18.)

Teoriaohjaava sisällönanalyysi etenee aineistolähtöisen analyysin tavoin aineiston ehdoilla. Ero tulee siinä, miten aineisto liitetään teoreettisiin käsitteisiin. Aineistolähtöisessä analyysissä teoreettiset käsitteet rakennetaan aineistosta, kun teoriaohjaavassa käsitteet ohjaavat analyysiä. Keskeistä on se, valitseeko tutkija ilmauksia alkuperäisestä aineistosta tietyn teoreettisen lähtökohdan mukaan vai lähestyykö hän aineistoa ilman ennakkokäsityksiä, jolloin vasta analyysin edetessä tutkija liittää sen tiettyyn sopivaksi katsomaansa teoriaan. Siihen, missä vaiheessa teoria otetaan ohjaamaan päättelyä, ei ole olemassa mitään tiettyä sääntöä. (Tuomi & Sarajärvi 2015, 110, 117.) Abduktiivista analyysiä ohjaa tietty teema tai käsittekartta. Aikaisempi tieto ohjaa tai auttaa analyysiä etenemään, mutta analyysiyksiköt valitaan aineistolähtöisesti. Analyysin lopputulos on teoriaan sidottu, mutta sisältö muodostuu aineistolähtöisesti. (Grönfors 2011, 17-20; Tuomi & Sarajärvi 2015, 98-99, 111-117.) Ennen analyysin aloittamista sisällönanalyysissä määritetään analyysiyksikkö. Tutkimustehtävä ja aineiston laatu vaikuttavat analyysiyksikön valintaan. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 110.) Tässä tutkimuksessa analyysiyksikkönä ovat lauseen osat, koska aineisto on muodoltaan tiivis. Tutkimuksen kyselylomakkeesta kerätty aineisto litteroitiin ja litteroitua aineistoa kertyi yhteensä 7 A4-sivua fonttikoolla 12 ja rivinvälillä 1. Tutkimusaineiston litterointi oli sujuvaa, koska kyselylomakkeesta saatu aineisto oli valmiiksi kirjoitetussa muodossa.

Abduktiivinen eli teoriaohjaava sisällönanalyysi kuvataan perinteisesti kolmivaiheiseksi prosessiksi, jossa aineisto **redusoidaan** eli pelkistetään, sitten **klusteroidaan** eli ryhmitellään ja lopuksi **abstrahoidaan** eli aineistosta luodaan teoreettisia käsitteitä (Tuomi & Sarajärvi 2009, 108). Aineiston niukkuuden vuoksi tässä tutkimuksessa on tehty aineiston sisällönanalyysissä vain kaksi ensimmäistä vaihetta, eli redusointi ja klusterointi. Tutkimuksen aineisto kuvaa tutkittavaa ilmiötä ja analyysin tarkoitus on luoda sanallinen ja selkeä kuvaus tutkittavasta ilmiöstä (Tuomi & Sarajärvi 2009, 108). Teoriaohjaava sisällönanalyysi lähtee liikkeelle alkuperäisilmaisujen pelkistämisestä, joka suoritettiin aineistolle litteroinnin jälkeen.

Aineiston pelkistämässä eli **redusoinnissa** aineistoa pelkistetään siten, että aineistosta karsitaan tutkimustehtävän kannalta epäolennainen pois (Tuomi & Sarajärvi 2009, 109). Aineisto on pelkistetty litteroinnin yhteydessä niin, että aineistosta kerättiin olennaiset osat käsitekarttoihin. Samoja asioita yhdistävät ilmaisut yhdistettiin teemakategorioihin, joille annettiin sisältöä kuvaava nimi, eli teema (Kylmä & Juvakka 2007, 118). Teemoitteluprosessissa tutkijat pohtivat jatkuvasti aineiston ja sen pohjalta syntyneiden tulosten suhdetta (Aaltola & Valli 2010, 113-114). Taulukointien ja ajatuskarttojen avulla on jäsenelty aineistosta keskeisiä osia tutkimuskysymyksen näkökulmasta sekä pohdittu niitä yhdistäviä tekijöitä, eli teemoja (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, viitattu 21.9.2020). Teemoittamisessa vaarana on se, että tutkija tuo analyysiin sellaisia teemoja, joita siellä ei ole (Aaltola & Valli 2010, 56-58). Raportissa on käytetty sitaatteja teemojen käsittelyn tukena (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, viitattu 21.9.2020). Pelkistämisen jälkeen ilmaisut ryhmitellään yhtäläisten ilmaisujen joukoiksi, joissa samaa tarkoittavat ilmaisut yhdistetään samaan teemakategoriaan ja annetaan sisältöä kuvaava nimi. Kaikkien muodostettujen teemakategorioiden avulla muodostetaan pääkategorioita, jotka vastaavat tutkimuskysymykseen. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 114-116.)

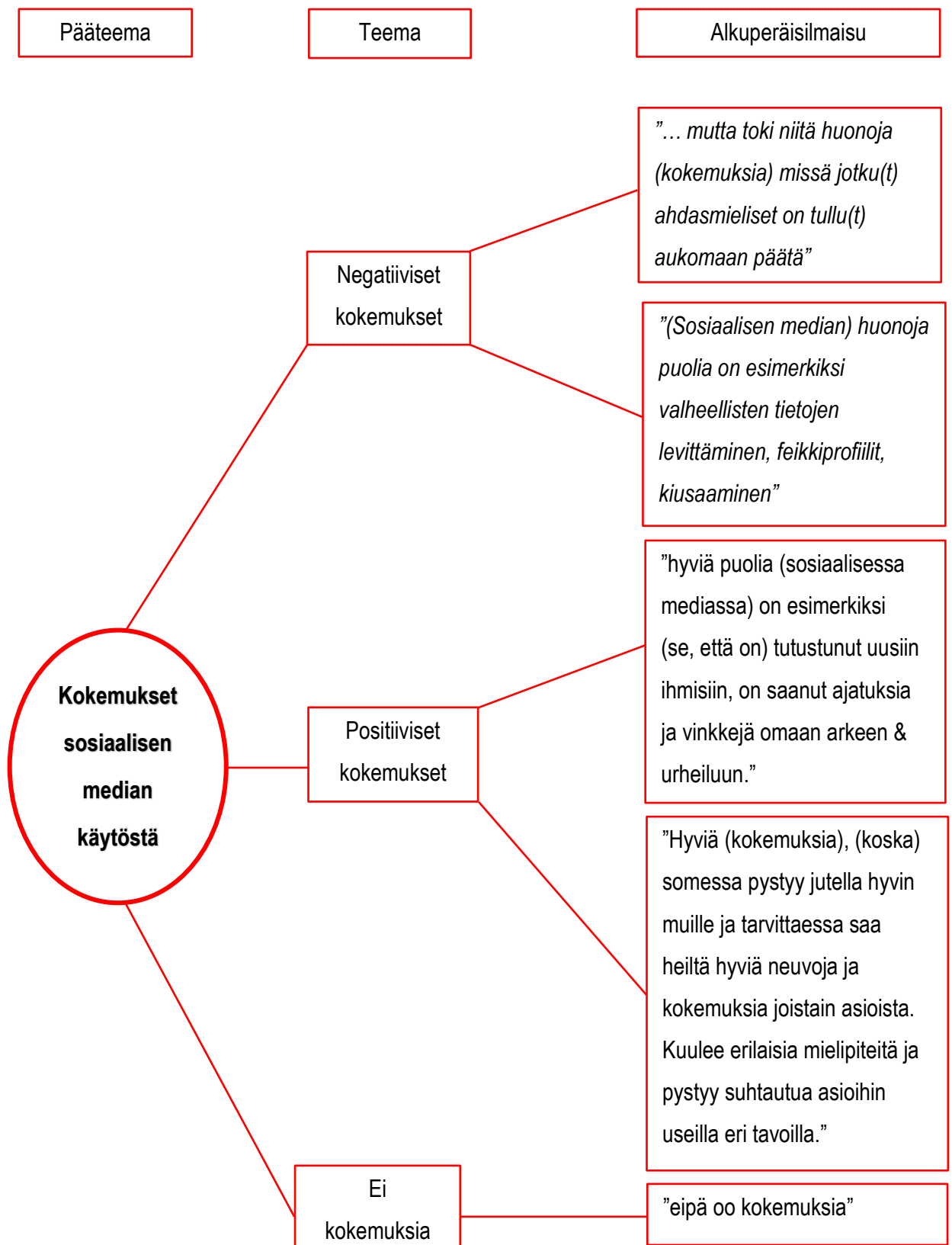
Teemoittelussa on kyse aineiston pelkistämisestä etsimällä aineistosta tutkimuskysymyksen kannalta olennaisimmat asiat (Aaltola & Valli 2010, 55). Koska aineiston keruu on tapahtunut teemakysymykseen perustuen, ovat teemat muodostaneet itsessään jäsenyyksen aineistoon. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 93.) Teoriaohjaavassa lähestymistavassa tutkijat etsivät aineistosta teemoja, joista tiedonantajat kertovat. Teemat liittyvät aineiston sisältöön (ks. kuvio 5). Teemoittelua on tehty myös tutkijoiden omien kysymysten pohjalta. Tällöin keskeistä on ollut löytää keskeisiä merkityksiä informanttien tuottaman tiedon pohjalta. (Aaltola & Valli 2010, 55-56.) Tekstistä on etsitty keskeisiä asioita, jotka on jäsenelty käsitekartan avulla ryhmiin eli teemoihin. Aineistosta kerättiin tutkimustehtävän kannalta parhaiten kuvaavia ilmaisuja. Tämän jälkeen lisättiin täytesanoja parantaaksemme lauseenosien ymmärrettävyyttä. Aineistosta karsittiin tutkimustehtävään liittymättömät ilmaisut. Parhaiten kuvaavista ilmaisuista korjasimme kirjoitus- ja kielioppivirheitä.

Aineiston pelkistämisen jälkeen tehtiin **klusterointi**. Aineiston klusteroinnissa eli ryhmittelyssä aineistosta pelkistykset käydään tarkasti läpi etsien samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia, jotka ryhmitellään pääteemoiksi ja nimetään sisältöä kuvaavalla käsitteellä. Tässä luokitteluprosessissa aineisto tiivistyy, koska yksittäiset teemat sisällytetään pääteemoihin. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 110.)

Aineistosta muodostuneiden pääteemojen avulla muodostetaan merkityksenantojen ydin. Pääteemojen löytämisen jälkeen tarkennettiin niiden merkityssisältö ja yhdistettiin aineiston pohjalta muodostuneet pääteemat yhdeksi teemaluetteloksi (ks. kuvio 4), joka vastaa tutkimuskysymykseen aineiston pohjalta.

Syyt sosiaalisen median käyttämiseen
Kokemukset sosiaalisen median käytöstä
Yhteydenpito sosiaalisessa mediassa
Sosiaalisen median merkitys nuorelle

KUVIO 4. Teemaluettelo.

KUVIO 5. Esimerkki aineiston teemoittelusta.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Opinnäytetyön tutkimustehtävänä oli kuvailla, millaista nuorten sosiaalinen osallistuminen ja viestintä on sosiaalisessa mediassa 15-vuotiaiden nuorten kokemana. Tutkimusaineisto kerättiin Padlet-alustalle kahdelta yhtenäiskoulun 9. luokalta. Vastaukset analysoitiin teemoittelun avulla. Aineiston analyysin myötä muodostui neljä pääteemaa, jotka ovat **syyt sosiaalisen median käyttämiseen, kokemukset sosiaalisen median käytöstä, yhteydenpito sosiaalisessa mediassa ja sosiaalisen median merkitys nuorelle**. Tulosten esittelyssä on lainauksia nuorten antamista vastauksista. Vastauksiin on lisätty täytesanoja tekstin selkeyttämiseksi, kuitenkin muokkaamatta sisältöä tekstistä.

6.1 Syyt sosiaalisen median käyttämiseen

Nuoret kertoivat sosiaalisen median käytölle olevan erilaisia syitä. Monille **kaverit ja viestintä** toisten ihmisten kanssa ovat suurimmat syyt sosiaalisen median käyttämiseen. Sosiaalista mediaa käytetään päivittäiseen yhteydenpitoon kaverien kanssa sekä uusien ihmissuhteiden luomiseen. Sosiaalinen media on tällä hetkellä nuorille tyypillinen kokoontumisympäristö, jota he käyttävät esimerkiksi yhteisten suunnitelmien tekemiseen.

”Somessa voi hyvin pitää yhteyttä ystäviin.”

”Siellä (sosiaalisessa mediassa) on paljon kavereita ja tutustuu uusiin ihmisiin. Siellä on myös helppoin jutella suu(n)nitelmista ja kaikesta kavereiden kaa.”

”Että voi chatta med mina kompisar ja tsysgäillä mitä muille kuuluu.”

Nuoret kertoivat seuraavansa sosiaalisessa mediassa **itseään kiinnostavaa sisältöä**. Esille nuoret toivat olevansa kiinnostuneita tuoreimmista ilmiöistä ja sosiaalista mediaa käyttävien muiden ihmisten julkaisuista. Nykyajan tiedonhaku on siirtynyt painetusta tiedosta sähköiseen muotoon. Sosiaalisesta mediasta on mahdollista löytää tietoa laajasti ja nopeasti. Sosiaalisesta mediasta nuoret löytävät apua arjen askareisiin ja inspiraatiota sekä etsivät hauskoja kuvia.

"...sieltä (sosiaalisesta mediasta) saa lähes kaiken tiedon ja avun arjen askareisiin."

"Olen somessa, koska sieltä saa inspiraatiota arkeen ja pystyy seuraamaan muita ihmisiä."

"Somesta saa hyvän fiiliksen, kun näkee hyviä ja hauskoja kuvia."

"Olen somessa, koska se on kiva ajanviete, sieltä saa inspiraatiota ja tietää mitä asioita on "meneillään"."

Nuoret kuvailivat sosiaalista mediaa **tavaksi kuluttaa aikaa**, jolloin sosiaalisen median käyttäminen ei vaadi erityistä käyttötarkoitusta. Vapaa-ajan täyttäminen sosiaalisen median erilaisilla alustoilla koettiin mieluisaksi ajanvieton ympäristöksi. Eräs vastaaja **ei osannut sanoa syitä sosiaalisen median käytölleen**.

"Olen somessa, koska se on kiva ajanviete."

"Somessa voi tappaa aikaa."

"E(n) minä tiää."

Sosiaaliseen mediaan nuoret **tuottavat omaa sisältöä**, tähän kuuluvat erilaisten kuvien ja muiden omien julkaisujen jakaminen. Osa nuorista kokee omien kuvien jakamisen sosiaaliseen mediaan mielekkäänä. Sosiaalinen media mahdollistaa nuorille keinon säilyttää itselleen tärkeitä hetkiä, mutta samanaikaisesti jakaa ne muiden kanssa. Nuoret jakavat sosiaaliseen mediaan oman elämänsä kohokohtia, jolla voidaan korostaa elämässä tapahtuvia positiivisia asioista. Jotkut nuoret kertoivat, **etteivät julkaise** sisältöä sosiaaliseen mediaan. Tästä syystä he eivät voineet arvioida syitä sisällön julkaisemiseen.

"Julkaisen sinne (sosiaaliseen mediaan) välillä kuvia elämästäni."

"Julkaisen, koska on kiva ikuistaa mukavia ja "spesiaalihetkiä" elämästä."

"Haluan pitää muistoja siellä ja näyttää pieniä kohokohtia elämästäni, joista itse pidän. En tosin jaa itsestäni juurikaan mitään tai moniakaan hauskoja juttuja."

"En julkaise sisältöä"

Nuoret kuvailivat **jakavansa sosiaaliseen mediaan ilman erityistä syytä** sisältöä sekä sen tuoman **mielihyvän vuoksi**. Osa nuorista kertoi, että sisällön jakamiseen sosiaalisessa mediassa ei tarvita erityistä syytä. Toisissa sisällön julkaiseminen sosiaalisessa mediassa herättää positiivisia tunteita, joita kuvailtiin aineistossa eri termein.

"(Jaan sisältöä,) Koska se on kivaa"

"Ei siihen (sisällön jakamiseen) ole mitään erityistä syytä, se on iha(n) mukavaa"

"(Jaan sisältöä) Omaksi iloksi ja ajan kuluksi"

6.2 Kokemukset sosiaalisen median käytöstä

Nuoret kuvailivat omien kokemusten sosiaalisen median käytöstä olevan **positiivisia** ja **negatiivisia**. Eräs nuori kertoi, **ettei hänellä ole kokemuksia** sosiaalisen median käytöstä, joten kyseisellä nuorella ei ollut mahdollisuutta tuoda esiin omia kokemuksiaan. **Positiivisia** käyttökokemuksia sosiaalisesta mediasta nuoret kertoivat olevan sosiaalinen kanssakäyminen, vinkkien löytäminen sekä ajankohtaisten asioiden jakaminen. Sosiaalinen media tarjoaa mahdollisuuden keskustella erilaisten ihmisten kanssa ja sen käyttäminen oli nuorten mielestä hauskaa. Se tarjoaa nuorille ympäristön, jossa voi osallistua vertaistuelliseen keskusteluun.

"hyviä puolia (sosiaalisessa mediassa) on esimerkiksi (se, että on) tutustunut uusiin ihmisiin, on saanut ajatuksia ja vinkkejä omaan arkeen & urheiluun."

"Hyviä (kokemuksia), (koska) somessa pystyy jutella hyvin muille ja tarvittaessa saa heiltä hyviä neuvoja ja kokemuksia joistain asioista. Kuulee erilaisia mielipiteitä ja pystyy suhtautua asioihin useilla eri tavoilla."

"Hauskoja (kokemuksia) ja on hyvä, miten somessa voi jakaa asioita esim. Blm (Black lives matter) mikä on nyt ajankohtainen"

”eipä oo kokemuksia”

Sosiaalisen median käytöllä on nuorten mukaan myös **negatiivisia vaikutuksia**. Nuoret tunnistivat erilaisia sosiaalisen median haitallisia vaikutuksia. Nuorten kokemusten pohjalta esille nousivat erilaiset kiusaamisen muodot esimerkiksi haukkuminen ja valheellisen tiedon levittäminen. Sosiaalisen median negatiivisena vaikutuksena koettiin myös tapa, jolla ihmiset keskustelevat keskenään. Vastauksista ilmeni sosiaalisen median aiheuttavan täydellisyyshanteita ja vääriä mielikuvia.

”...mutta joitain ihmisiä siellä (sosiaalisessa mediassa) haukutaan”

”(Sosiaalisen median) huonoja puolia on esimerkiksi valheellisten tietojen levittäminen, feikkiprofiilit, kiusaaminen”

”...mutta toki niitä huonoja (kokemuksia) missä jotku(t) ahdasmieliset on tullu(t) aukomaan päätä”

”...huono se (sosiaalinen media) luo vääriä mielikuvia välillä omasta mielestä ja ”täydellisyyshanteita”.”

6.3 Yhteydenpito sosiaalisessa mediassa

Nuoret kuvailivat **omia kokemuksiaan sosiaalisesta mediasta viestinnän välineenä**. Nuoret toivat esille omien kokemustensa pohjalta erilaisia viestinnällisiä yhteydenpitotapoja. Yhteydenpito sosiaalisessa mediassa tapahtuu viestein, kuvin ja videoin. Erikseen nuoret mainitsivat Snapchat – sovelluksen käytön ja meemien, eli hauskojen kuvien, lähettelyn. Erilaiset pikaviestisovellukset mahdollistavat nuorille yksityis- ja ryhmäviestien helpon, sekä nopean lähettämisen. Yhteyttä sosiaalisessa mediassa nuoret pitävät pääosin kavereihin, sukulaisiin ja ennestään tuntemattomiin ihmisiin. Yhteydenpitoa tapahtui nuorten vastauksien mukaan **sosiaalisen median ulkopuolella** virtuaalisissa ympäristöissä, joista mainittiin PlayStation – pelikonsoli.

”Juttelen: viestein, kuvin, videoin ja lähettelemällä meemejä parhaille kavereille.”

”snäpissä juttelen eniten.”

”Juttelen kavereitten ja muiden ihmisten kanssa aika paljon.”

”pleikkari”

Nuoret kertoivat heidän **viestintänsä ja osallistumisen tapojen** olevan realistisia ja varovaisia. Jotkut nuoret eivät osanneet sanoa viestinnän ja osallistumisen tavoistaan sosiaalisessa mediassa. Nuorten vastauksien perusteella heidän viestintänsä ja osallistuminen sosiaalisessa mediassa on luonnollista ja aitoa. Toisaalta jotkut nuoret ovat varovaisempia sosiaalisen median ympäristöissä. Nuorten tyyliin liittyä ja olla osallisena sosiaalisessa mediassa vaikuttaa hänelle itselleen tyyppillinen tapa viestiä muiden ihmisten kanssa.

”(Olen) Oma itseni ja varovainen toisaalta. En ota kaikkea niin tosissaan”

”(Olen) Samanlainen kun normaalistikin”

”(Olen) Oma itseni, varovainen, epäaktiivinen”

6.4 Sosiaalisen median merkitys nuorelle

Nuoret kuvailivat sosiaalisen median merkityksen olevan **tärkeä viestinnän ja osallistumisen väline**. Sosiaalisen median merkitys korostui nuorilla viestinnän ja osallistumisen välineenä, sekä jotkut nuoret kokivat, etteivät voi elää ilman sitä. Nuoret kertoivat käyttävänsä sosiaalista mediaa lähes päivittäin ja sen olevan iso osa elämää. Toisaalta eräs nuori koki, että tauot sosiaalisesta mediasta voisivat olla välillä virkistäviä ja tarpeellisia. Sosiaalisen median käyttämistä pidetään tapana ja siihen voi jäädä helposti koukkuun sosiaalisen median sisällön rakenteen ja sen tuottaman mielihyvän vuoksi. Sosiaalisen median käyttämistä voi olla vaikeaa vähentää, joka saattaa aiheuttaa haittaa elämän muilla osa-alueilla.

”(Sosiaalisessa mediassa oleminen on) tärkeää koska en saisi kavereitani muuten kiinni.”

”En tiedä pärjäisinkö ilman sitä (sosiaalista mediaa).”

"Sosiaalinen media on tärkeä, jota ilman voisi hyvinkin elää, vaikka toisaalta se voisi olla hieman hankalaakin. Pienet tauot somesta olisivat varmasti virkistäviä, hyviä ja tarpeellisia silloin tällöin. Käytän somea lähes päivittäin, kun siellä voin keskustella kavereille ja saada inspiraatiota päivään. "

"tosi tärkeää (olla sosiaalisessa mediassa), koska se on niin suuri osa elämää nykyään."

Vastausten perusteella sosiaalisen median merkitys nuorilla vaihtelee. Joillain nuorilla **sosiaalisen median merkitys ei korostunut**. Jotkut nuoret kokivat voivansa elää ilman sosiaalista mediaa, sekä tiedostavansa vähemmän käytön riittävän.

"Tiedän että pärjäisin ilmankin (sosiaalista mediaa) jos haluaisin."

"Ei (sosiaalinen media) ole välttämätön mutta auttaa pitämään yhteyttä kavereihin"

"(Pidän sosiaalista mediaa) tärkeänä koska pystyy puhumaan kavereiden kanssa missä tahansa onkaan mutta vähempikin käyttö riittäisi."

7 KESKEISTEN TULOSTEN TARKASTELU

Opinnäytetyön tutkimustehtävänä oli kuvailla, millaista nuorten sosiaalinen osallistuminen ja viestintä on sosiaalisessa mediassa 15-vuotiaiden nuorten kokemana. Aineistossa nuoret kuvailivat syitä ja kokemuksia sosiaalisen median käyttämisestä, yhteydenpitoaan sosiaalisessa mediassa ja sosiaalisen median merkitystä nuorille.

Tutkimustuloksien mukaan nuorten **syöt sosiaalisen median käyttämiseen** vaikuttavat sosiaaliseen osallistumiseen. Keskeisimpinä syinä sosiaalisen median käyttämiseen aineistosta nousi kaverit ja viestintä toisten ihmisten kanssa sekä itseään kiinnostavan sisällön seuraaminen. Nuoret kokivat sosiaalisen median olevan mielekäs tapa kuluttaa aikaa. Nuoruudessa ystävän rooli nähdään aiempaa tärkeämpänä (Taylor, Pan & Kielhofner 2017, 151). Sosiaalisen median välityksellä nuoret voivat täydentää vuorovaikutusta toisten kanssa, jolloin vuorovaikutus ei perustu ainoastaan kasvokkain tapahtuvaan kanssakäymiseen (Boyd 2008, 170, viitattu 13.10.2020). Hiltonin ja Kramerin (2020, 339) mukaan sosiaalisissa suhteissa nuoret hakevat samaistuttavia asioita toisistaan, jotka vahvistavat nuoren identiteetin kehittymistä. Sosiaaliset toiminnot, ystävyysuhteet ja niihin liittyvä käyttäytyminen sekä roolit ovat merkittäviä nuorten sosiaalisen osallistumisen kehittymiselle. Nuori tutkii ja kehittää sosiaalisia suhteita ja rooleja olemalla osa erilaisia sosiaalisia aktiviteetteja sekä viettämällä aikaa saman ikäisten kanssa. (Case-Smith & O'Brien 2015, 117.) Sosiaalisen median välityksellä on helppo löytää vertaistukea ja saman henkisiä ihmisiä (Morgan 2018, 43-48).

Sosiaalisessa mediassa nuoret **seuraavat itseään kiinnostavaa sisältöä**. Nuoret rakentavat omaa toiminnallista identiteettiään osallistuessaan omien mielenkiinnon kohteiden mukaisiin toimintoihin (Smet & Lucas 2020, 108). Townsend ja Polatajko (2013, 59-60) kertovat nuorten mielenkiinnon erilaisia sosiaalisen median sisältöjä kohtaan pohjautuvan heidän omiin arvoihinsa ja mielenkiinnon kohteisiinsa. Nuori etsii sosiaalisesta mediasta hänen identiteettinsä kehittymistä tukevaa sisältöä (Hilton & Kramer 2020, 339). Sosiaalisessa mediassa voidaan seurata ja kommentoida sosiaalisen median sisältöä (Jyväskylän Yliopisto 2019, viitattu 13.10.2020). Mielenkiintoisen sisällön seuraaminen tukee vuorovaikutteisen ymmärryksen rakentamista (Aaltonen-Ogbeide, Saastamoinen, Rainio & Vartiainen 2011, 15-17). Morganin (2018, 43-48) mukaan sosiaalisessa mediassa nuori voi itse päättää, millaisiin keskusteluihin hän haluaa ottaa osaa. Sosiaalinen media tarjoaa nuorille laajempia näkemyksiä ja mahdollisuuden keskusteluihin erilaisten ihmisten kanssa.

Aineiston mukaan nuoret kokevat sosiaalisen median olevan mielekäs tapa viettää aikaa. Vapaa-aikaansa nuoret viettävät yleensä sosiaalisessa mediassa. Siitä on tullut nuorten ympäristö viettää aikaa samoin kuin aikana ennen sosiaalista mediaa (Boyd 2008, 107, viitattu 13.10.2020). Nuori kuluttaa mielellään aikaansa ikätoverien seurassa ja vuorovaikutus tapahtuu usein erilaisten sosiaalisen median palveluiden kautta (Smet & Lucas 2020, 96). Nykyajan nuoret ovat eläneet koko ikänsä kännyköiden ja tietokoneiden aikakaudella, joten niiden käyttö on heille itsestään selvää, ja siitä on tullut tiivis osa arkea (Thorslund 2009, 9, 17).

Tutkimustuloksista ilmeni nuorilla olevan positiivisia ja negatiivisia **kokemuksia sosiaalisesta mediasta**. Erityisesti aineistosta nousi esille sosiaalisen median tarjoama mahdollisuus keskustella ja jutella erilaisten ihmisten kanssa, joka koettiin mielekkäänä toimintana. Sosiaalinen media on tutkimustulosten perusteella helppokäyttöinen ja helposti saatavilla oleva ympäristö nuorille hakea itseään kiinnostavaa tietoa. Sen avulla on helppo tavoittaa tuttavien sekä saada uusinta tietoa maailmalta. Sosiaalinen media on muuttanut tapaa kommunikoida ja olla vuorovaikutuksessa muihin ihmisiin. (Pew Research Center 2018, viitattu 13.10.2020.) Yksi tärkeimmistä sosiaalisen median terveyshyödyistä on pääsy verkossa tapahtuviin vertaiskeskusteluihin (Chassiakos, Radesky, Christakis & Cross 2016, 6). Sosiaalinen media tuottaa yhteisössä verkostoitumista, sosiaalisuutta ja yhteisöllisyyttä (Jyväskylän Yliopisto 2019, viitattu 13.10.2020). Sosiaalinen media tarjoaa laajempia näkemyksiä ja mahdollisuuden keskusteluihin erilaisten ihmisten kanssa (Morgan 2018, 43-48).

Sosiaalisesta osallistumisesta sosiaalisessa mediassa on tällä hetkellä tulossa yhteiskunnallinen huolenaihe, sekä internetin käytön on tunnistettu vaikuttavan ihmisen sosiaaliseen ja emotionaaliseen hyvinvointiin (Kennedy & Lynch 2016, viitattu 13.10.2020). Tutkimustuloksista ilmeni erilaisia kiusaamisen muotoja. Forss (2014, 35-38, 46-48) kertoo kiusaamisen siirtymisen nettiin johtaneen siihen, että kiusaamisen ei nähdä enää rajoittuvan tiettyyn paikkaan ja aikaan, koska nuoret ovat jatkuvasti saatavilla sosiaalisen median välityksellä. Mitä enemmän nuoret viettävät aikaa verkossa, sitä todennäköisempää on joutua sosiaalisessa mediassa tapahtuvan kiusaamisen uhriksi (Berson, Berson & Ferron 2007; Blair 2003, viitattu 13.10.2020). Tutkimustulosten perusteella nuoret tunnistivat sosiaalisen median aiheuttavan täydellisyysihanteita ja vääriä mielikuvia. Sosiaaliseen mediaan julkaistaan kuvia ”täydellisestä elämästä”, joten on helppoa luulla, että muiden elämä on parempi kuin oma (Morgan 2018, 50-75).

Tutkimustulosten mukaan nuoret hyödyntävät erilaisia viestinnällisiä **yhteydenpitotapoja sosiaalisessa mediassa**. Nuoret viestivät kavereiden, sukulaisten ja ennestään tuntemattomien ihmisten kanssa viestein, kuvin ja videoin. Nuorista 45% käyttää sosiaalista mediaa jatkuvasti ja 13-17-vuotiaista nuorista 95% omistaa älypuhelimien (Pew Research Center 2018, viitattu 14.10.2020). Useat tutkimukset viittaavat siihen, että nuorten keskuudessa suosituimmat sovellukset ovat YouTube, WhatsApp, Snapchat ja Instagram (DNA 2019, viitattu 14.10.2020). Thorslund (2009, 9, 17) kertoo nuorisokulttuurin siirtyneen merkittävästi erilaisiin sähköisiin viestintäympäristöihin ja nuorten verkkopalveluiden käytön olevan luonteeltaan sosiaalista. Nuorille ominainen sosiaalisen osallistumisen tapa on ystävien kanssa viestittely älylaitteiden välityksellä. Nuori tarvitsee sosiaalisia taitoja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa muiden kanssa. (Hilton & Kramer 2020, 338-339.) Pitkälle kehittyneet älylaitteet ovat muokanneet ihmisten ajattelutapaa niin, että ihmisten oletetaan olevan jatkuvasti saatavilla (Aaltonen-Ogbeide, Saastamoinen, Rainio & Vartiainen 2011, 14-20).

Sosiaalisen median merkitys vaihteli nuorten vastauksissa. Tutkimustulosten perusteella sosiaalista mediaa pidetään tärkeänä vuorovaikutuksen ja osallistumisen välineenä osana jokapäiväistä rutiinia. Nuoret kuvailevat sosiaalisen median käyttämisestä tulleen tapa (Ebrand Group Oy, viitattu 14.10.2020). Nykyään nuoret eivät näe erillistä rajaa kasvokkain ja sosiaalisessa mediassa tapahtuvan sosiaalisen osallistumisen välillä, sekä heille on tärkeää osallistua tämän tyyppiseen vuorovaikutusympäristöön (Kennedy & Lynch 2016, viitattu 14.10.2020). Tutkimustuloksista ilmeni nuorille olevan tärkeää olla sosiaalisessa mediassa, jotta yhteydenpito ystävien mahdollistuisi vaivatta. Olsonin (2020, 471-474) mukaan nuoren positiivisen kasvun tueksi on tärkeää, että nuori voi osallistua säännöllisesti ikätoverien kanssa toimintoihin erilaisissa ympäristöissä. Nuoret kokevat sosiaalisen osallistumisen erilaisten verkostojen sivuilla olevan heille välttämätöntä osallistuakseen vertaiskulttuuriin (Boyd 2008, viitattu 14.10.2020). Olennainen osa nuorten kehitysympäristöä ovat erilaiset sosiaalisen median palvelut (Pew Research Center 2018, viitattu 14.10.2020). Morganin (2018, 50-75) tutkimustuloksista ilmeni sosiaalisen median käytön aiheuttavan joillekin nuorille riippuvaisuuden piirteitä, mutta toiset vakuuttavat pärjäävänsä ilmankin sosiaalista mediaa. Sen liikakäyttö voi ruokkia riippuvuutta, jolloin sen käyttöä voi olla vaikea vähentää.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Sosiaalinen media on nuorille erittäin keskeinen viestinnän ja osallistumisen väline. Nuoren aktiivisuudelle sosiaalisessa mediassa ei voida osoittaa selkeää rajaa, koska se on lähes tauotta osana arkea.

Tutkimustulosten mukaan voidaan todeta, että **sosiaalisesta mediasta on muodostunut tärkeä sosiaalisen osallistumisen ympäristö nuorille**. Sosiaalinen media on yksi ympäristö muiden rinnalla, jossa ollaan tekemisissä muiden kanssa. Sosiaalisesta mediasta nuoret hakevat vertaistukea ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Nuoret kasvavat itselleen ominaisella tavalla osaksi nuorisokulttuuria, joka vallitsee sosiaalisessa mediassa. Nuori voi itse kuitenkin päättää osallistumisen tavastaan sosiaalisen median ympäristöihin. Sosiaalinen media ja sen sisältö muuttuu koko ajan, joten nuorilla on tarve jatkuvasti selata erilaisia sosiaalisen median verkkopalveluita. Sosiaalisen median jatkuva luonne johtaa siihen, että nuori voi kokea painetta olla jatkuvasti tavoitettavissa. Nuoret kokevat sosiaalisen median tärkeänä apuvälineenä, jolla pidetään yhteyttä muihin ajasta ja paikasta riippumatta. Toimintaterapeutin tulee tunnistaa ja ymmärtää nuoren temperamentille ominaisia tyylejä osallistua sosiaalisessa mediassa sekä ohjata hänen osallistumistaan nuoruusiän kehityksen näkökulmasta keskeisiin ympäristöihin.

Nuori tarvitsee sosiaalisia taitoja viestiäkseen muiden kanssa sosiaalisen median välityksellä. Sosiaaliset taidot ovat edellytys sosiaaliselle osallistumiselle. Sosiaalisen median avulla nuoret pyrkivät täydentämään omaa viestintäänsä. Sosiaalinen media on luonteeltaan sosiaalista ja sitä pidetään välineenä päästä osaksi laajempia yhteisöjä. Toimintaterapian näkemyksen mukaan ihmisen toiminnallinen osallistuminen koostuu ihmisen ja ympäristön keskinäisestä vuorovaikutuksesta. Kasvokkain tapahtuneen vuorovaikutuksen siirryttyä myös enemmän sosiaaliseen mediaan, tulee toimintaterapeuttien edistää nuorten sosiaalisten taitojen kehittymistä sosiaalisen median ympäristöissä.

Toimintaterapiassa on tärkeää keskustella nuoren kanssa hänen käyttämistään verkkopalveluista ja yhteisöistä, joihin hän kuuluu. Toimintaterapeutti voi ohjata ja neuvoa nuorta sosiaalisen median käytössä sekä keskustella yhdessä nuoren kanssa, miten ongelmallisissa tilanteissa tulee toimia. Toimintaterapeuttien haasteena on oppia ymmärtämään erilaisia sovelluksia ja sisältöjä, joita sosiaalisessa mediassa on. Toimintaterapeuttien on tärkeää seurata aktiivisesti sosiaalisen median

tapahtumia, sillä sosiaalinen media muuttuu hyvin nopeasti. Toimintaterapeuttien tulisi myös osata käyttää erilaisia sovelluksia, jotta he voivat paremmin tukea ja ohjata nuorta niissä sosiaalisen median sovelluksissa, joita tämä käyttää. Toimintaterapeuttien tulee myös haastaa itseään ymmärtämään sosiaalista mediaa uusista näkökulmista, jolloin on helpompi myös ymmärtää nuorta ja sitä, miten tärkeä sosiaalinen media hänelle voi olla.

9 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

Laadullisessa tutkimuksessa on pyrkimyksenä tuottaa mahdollisimman uskottavaa tietoa ilmiöstä, jota tutkitaan. Luotettavuuden (*trustworthiness*) arvioinnissa on tarkoitus selvittää, miten luotettavaa tietoa tutkimuksella on pystytty tuottamaan. Luotettavuuden arviointi on tärkeää tutkimusprosessin etenemisen, tieteellisen tiedon ja tieteellisen tiedon hyödyntämisen kannalta. Luotettavuutta voidaan arvioida useiden eri kriteereiden avulla, joita ovat vahvistettavuus, reflektiivisyys, uskottavuus ja siirrettävyys. (Kylmä & Juvakka 2007, 127-128.) Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta parantaa aineistonkeruun täsmällinen raportointi (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 232-233).

Vahvistettavuudella (*dependability, audibility*) tarkoitetaan tutkimusprosessin aikana tapahtuvaa raportoinnista niin, että tutkimukseen kuulumaton toinen tutkija voi seurata tutkimuksen edistymistä pääpiirteittäin. Tutkijat hyödyntävät raportin kirjoittamisen aikana omia merkintöjään tutkimusprosessin eri vaiheista. Tutkimuspäiväkirjalla on merkittävä asema laadullista tutkimusta tehdessä. Sen tarkoitus on esimerkiksi kuvailla sitä, miten tutkija on prosessin aikana päättänyt saamiinsa tuloksiin ja niihin johtaviin johtopäätöksiin. (Kylmä & Juvakka 2007, 129.) Tutkimusprosessin aikana tutkimuksen tekijät ovat luoneet erilaisia käsittekarttoja ja muistiinpanoja omista pohdinnoistaan. Erilaiset muistiinpanot ovat auttaneet tekijöitä hahmottamaan tutkimusprosessin ja oman ajattelun etenemistä. Tutkijat ovat hyödyntäneet eri tieteenaloja. Tutkimus on kirjoitettu helposti ymmärrettävään muotoon ja asiat on esitetty totuudenmukaisesti. Tuloksia ja niihin johtanutta analyysiä on havainnollistettu kuvioin ja lähdeviittaukset on kirjattu niin, että lukija löytää tiedon alkuperäislähteistä. Tutkimussuunnitelman avulla opinnäytetyöstä vastuussa olevat opettajat ovat pysyneet tutkimusprosessin etenemisessä mukana.

Koronapandemian tuomien esteiden vuoksi tutkijat eivät päässeet paikan päälle keräämään aineistoa. Tämän vuoksi tutkijoiden täytyi muuttaa alkuperäistä suunnitelmaansa, ja muokata tutkimuksen aineistonkeruu täysin sähköiseksi, jotta aineistonkeruun toteutus oli mahdollista suunnitellun aikataulun puitteissa. Aineistonkeruuta varten tutkijat kuvasivat esittelyvideon tiedonantajille, jotta ohjeet ja tutkimuksen tarkoitus olisivat heille mahdollisimman selkeät. Tutkijat lähettivät sähköpostin välityksellä sähköisen kyselylomakkeen linkin, esittelyvideon sekä kirjalliset ohjeet aineistonkeruun toteuttamisesta kokeenjohtajana toimineelle opettajalle, joka vastasi tutkimuksen aineistonkeruun toteutumisesta. Kyselyn toteuttaminen isolle ryhmälle samanaikaisesti parantaa vastausprosenttia. Korkea vastausprosentti vahvistaa tutkimuksen luotettavuutta. Luotettavuutta lisää

myös se, että tutkija ei ole aineistonkeruutilanteessa paikalla fyysisesti. (Aaltola & Valli 2015, 90-91.)

Reflektiivisyys pyrkii kuvaamaan tutkijan tietoisuutta tämän omista lähtökohdista tutkimuksen tekijänä. Tutkijan on tarkkailtava omaa vaikutustaan aineistoonsa ja prosessiinsa, sekä kuvailla nämä lähtökohdat tutkimusraportissaan. (Kylmä & Juvakka 2007, 129.) Tutkimuksen aihe on noussut tutkimuksen tekijöiden omasta mielenkiinnosta sosiaalisen median vaikutuksia kohtaan. Tutkijat ovat olleet tietoisia ennako-oletuksistaan. Oletuksien ei ole annettu vaikuttaa tutkimusprosessin eri vaiheisiin, vaan tutkimuksella pyritään tuomaan esiin mahdollisimman hyvin tiedonantajien näkökulma. Suunnitteluvaiheessa tutkijat pohtivat teemakysymysten ymmärrettävyyttä ja keräsivät palautetta kahdelta tutkimuksen kohderyhmää vastaavalta nuorelta. Tämä antoi tärkeää tietoa tutkijoille avoimen teemakyselyn toimivuudesta. Aineistosta tehty sisällönanalyysi Padlet-alustalle kerätyistä vastauksista muodosti teemat, jotka ovat tulkintaa ja johtopäätöksiä tutkimustehtävän kannalta keskeisistä vastauksista. Tutkimuksen luotettavuudesta lopullinen päätös on kuitenkin raportin lukijalla (Rauhala & Virokannas 2011, 239-241).

Aineisto analysointi toteutettiin kahteen kertaan erilaisilla sisällönanalyysimenetelmillä. Aineiston niukkuuden vuoksi päädyimme analysoimaan sisältöä abduktiivisen sisällönanalyysin mukaan käyttäen teemoittelua. Aineistoon paneutuminen useaan kertaan on lisännyt tutkijoiden syvempää ymmärrystä aineiston sisällöstä. Perehtyminen aineistoon huolellisesti auttoi tutkijoita muodostamaan kokonais kuvan aineistosta, joka jäsenyi teemojen muodostuksessa. Teemat ohjasivat tutkijoita hahmottamaan keskeisiä tuloksia ja johtopäätöksiä aineiston pohjalta. Kokemattomuus aineiston analysoinnista johti toisinaan siihen, että tutkijat tekivät liian tulkinnallisia päätelmiä aineistosta, jolloin palattiin alkuperäisaineistoon. Tutkijat kokivat aineiston analysoinnin olevan paljon aikaa vievä vaihe, johon heillä oli mahdollista kuluttaa reilusti aikaa ja resursseja. Kiinnostus tutkimuksen aihetta kohtaan motivoi pitkässä aineiston analyysivaiheessa viemään tutkimusprosessia eteenpäin. Aineiston analysointi oli tutkijoille haastava vaihe, jossa kuitenkin onnistuttiin muodostamaan tutkimustehtävää vastaavat teemat.

Uskottavuus (*credibility*) tarkoittaa tutkimusprosessissa ja tuloksissa esiintyvää uskottavuutta ja sen osoittamista tutkimusprosessin aikana. Tutkijan tulisi varmistua siitä, että tutkimustulokset vastaavat tutkimuksen tiedonantajien käsityksiä tutkittavasta ilmiöstä. Tutkimuksen uskottavuutta voi vahvistaa jakamalla tietoa tutkimusprosessista ja sen tuloksista toisten samaa aihetta tutkivien henkilöiden kanssa. Uskottavuutta parantaa myös tutkimuksen tekijän riittävän pitkä aika tutkittavan

ilmiön parissa, sekä tutkimuspäiväkirjan pitäminen tutkimusprosessin aikana. (Kylmä & Juvakka 2007, 128.) Nimetön vastaaminen mahdollisti tiedonantajille sen, että he eivät tule tunnistetuksi tutkimuksen aikana. Tutkimuksen aineistoon ja luotettavuuteen on voinut vaikuttaa aineistonkeruumenetelmä, eli avoin teemakysely. Tiedonkeruutilanteessa tiedonantajat pystyivät näkemään toistensa vastaukset, joka saattoi vaikuttaa siihen, että osa tiedonantajista ei halunnut kertoa omista ajatuksistaan niin avoimesti. Tämä on saattanut vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen ja syvällisemmän kokemustiedon kuvaamiseen. Tutkimuksen luotettavuuteen on voinut vaikuttaa myös aineiston niukkuus, joka on voinut jättää tutkittavan aineiston ja sen myötä myös tulokset kapea-alaisiksi. Nuorten niukkaan vastaamiseen on voinut vaikuttaa nykyajan nuorison tyyli kirjoittaa lyhyesti ja tiiviisti. Niukkaa sanavarastoa voidaan selittää nykyajan nuorten tyylillä kirjoittaa, jossa sanavarasto on kaventunut sekä puhe ja kirjoitettu kieli sekoittuvat keskenään (Krautsuk 2017, viitattu 18.10.2020). Yhtenä selittävänä tekijänä voidaan myös nähdä sosiaaliselle medialle ominainen ilmaisun tyyli, joka on tiivistä.

Raportointivaiheessa tutkijat hyödynsivät aineiston alkuperäisilmaisuja, jotta lukijan on mahdollista seurata, miten tutkijat ovat muodostaneet analyysin tulokset. Tutkijat pyrkivät tietoperustassaan hyödyntämään uusimpia tutkimuksia ja lähteitä, joita tutkimuksen aiheesta oli toimintaterapian tutkimuksessa julkaistu toistaiseksi melko vähän. Laadukkaan tutkimustiedon löytämistä varten tutkijat varasivat ajan kirjaston informaation hakupajaan, joka auttoi tutkimustiedon löytämisessä. Tutkijoilla on laajasti omia kokemuksia tutkimuksen aiheesta, joka lisää tutkimuksen uskottavuutta. Tutkijoita on kolme, joka on lisännyt erilaisia näkökulmia, jolloin yhteinen keskustelu on toiminut tiedon ja ajatusten jakamisena.

Aineistoa tarkastellessamme huomasimme kerätystä aineistosta nousevan tarkentavia kysymyksiä, joita emme voineet enää jälkikäteen tiedonantajilta kysyä. Aineistonkeruussa annetuista esimerkeistä huolimatta tiedonantajilla on ollut tulkinnallisia eroja kysymyksen asettelusta. Nuorten vaikeuksille ymmärtää laadulliselle tutkimukselle ominaisia avoimia kysymyksiä voi selittää tekstin ja käsitteiden hahmottamisen haasteet (Krautsuk 2017, viitattu 18.10.2020). Äidinkielen opettajain liitto ry:n puheenjohtaja Sari Hyytiäinen (2017, 3) on esittänyt huolensa nuorten luku- ja kirjoitustaitojen heikkenemisestä. Hyytiäisen mukaan Pisa-tutkimuksesta on käynyt ilmi suomalaisten 15-vuotiaiden nuorten lukutaidon heikentyneen.

Siirrettävyydellä (*transferability*) tarkoitetaan sitä, että tutkimuksen tulokset ovat siirrettäviä suhteessa muihin vastaaviin tilanteisiin. Tutkijan on kerrottava riittävästi tietoa tutkimuksen osallistujista ja ympäristöstä, jotta lukijan on mahdollista arvioida tulosten siirrettävyyttä. Laadullisella tutkimuksella pyritään tuottamaan mahdollisimman laadukasta tietoa tutkittavasta ilmiöstä. Laadullisessa tutkimuksessa tutkittava joukko on pieni, joten tuloksissa kuvataan ainutlaatuisia, subjektiivisia kokemuksia. Tästä syystä tutkimustulosten liiallinen yleistäminen ei ole tarkoituksenmukaista. (Kylmä & Juvakka 2007, 127-129, 133.) Lukijan tulee olla kriittinen tutkimustuloksia tarkastellessaan, sillä laadullisessa tutkimuksessa ei tehdä yleistyksiä varsinaisesta tekstistä vaan tulkinnoista. Tällöin päätelmien yleistettävyyttä liittyy suoraviivaisesti tulkintojen perustelemiseen. (Moilanen & Rähä 2010, 65.) Raportissa lukijalle kerrotaan totuudenmukaisesti, selvästi ja järjestelmällisesti tutkimusprosessin vaiheet, tutkimuksen tiedonantajien kriteerit, kuten ikä, suomen kielen taito sekä vapaaehtoinen halu osallistua tutkimukseen. Raportissa on selvitetty aineistonkeruutilanteen valmistelu, aineistonkeruutilanteen toteuttamisen olosuhteet ja aineiston pohjalta syntyneet tutkimustulokset. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 26, 232.)

Tutkimuksen toteutukseen liittyy monia eettisiä kysymyksiä, jotka tutkijan on huomioitava työssään tutkimusprosessin jokaisessa vaiheessa. **Etiikalla** tarkoitetaan niitä tapoja, tottumuksia ja rajoituksia, jotka säätelevät ihmisten välistä elämää. Eettistä ajattelua pidetään kykynä pohtia sekä omien että yhteisön arvojen kautta sitä, mikä jossain tilanteessa on väärin tai oikein. (Kuula 2011, 21-22.) Tutkimusetiikassa keskeisiä perusajatuksia ovat haitan välttäminen, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, oikeudenmukaisuus sekä rehellisyys ja kunnioitus (Orb, Eisenhauer & Wynaden 2001; Jokinen, Lappalainen, Meriläinen & Pelkonen 2002; Dobratz 2003 & Steinke 2004, 147). Eettisen tutkimuksen edellytyksenä on, että tutkimusprosessin aikana noudatetaan hyvää tieteellistä käytäntöä (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 23). Hyvä tieteellinen käytäntö on sitä, että tutkijat noudattavat eettisesti kestäviä menetelmiä tiedonhankinnassa ja tutkimuksen toteuttamisessa. Hyvässä tieteellisessä käytännössä tutkijan tulee noudattaa rehellisyyttä, yleistä huolellisuutta sekä tutkimustyön tekemisessä että tutkimustulosten esittämisessä. (Vilkkä 2015, 90-92.) Vastuu hyvän tieteellisen käytännön noudattamisesta on koko tiedeyhteisöllä (Kuula 2011, 35).

Tutkijat ovat valinneet rajatun näkökulman tutkittavasta aiheesta. Toimintaterapian tutkimuksissa sosiaalisen median vaikutuksista nuorten sosiaaliseen osallistumiseen ja viestintään on toistaiseksi suhteellisen vähän tutkimustietoa, joten aiheen valinta on tieteellisesti perusteltua. Tutkimuksen tiedonantajat valittiin niin, että heillä käsitys tutkittavasta ilmiöstä. Tiedonantajille annettiin mahdollisuus kieltäytyä kyselyyn osallistumisesta, sekä heillä oli oikeus saada kirjallista tietoa tutkimuksen

toteutuksesta, aineiston ja henkilötietojen käsittelystä, sekä tutkimuksen sisällöstä. Kyseiset tiedot välitettiin tiedonantajille, sekä heidän huoltajilleen sähköpostitse kokeenjohtajana toimineen opettajan välityksellä. Tutkimukseen osallistumisesta ja sen sisällöstä kerrottiin tiedonantajille myös tutkijoiden videoesittelyn välityksellä. Tutkimuksen tiedonantajille on tuotu selkeästi esiin osallistumisen luottamuksellisuus, vaitiolovelvollisuus ja osallistumisen vapaaehtoisuus. Opinnäytetyön tekijät huolehtivat tietosuojasta ja tietoturvasta koko tutkimuksen ajan, sekä tutkimusaineiston oikeudenmukaisesta hävittämisestä tutkimuksen valmistuttua. Tutkimusaineisto hävitetään poistamalla Padlet – alusta, jonka jälkeen internetlinkki ei ole enää käytettävissä. Paperinen tutkimusaineisto hävitetään tietoturvajätteen mukaisesti, joka estää aineiston joutumisen ulkopuolisten nähtäväksi. Tutkijat eivät julkaise opinnäytetyön raporttiin salassa pidettäviä tietoja.

Noudatamme tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) ohjeita ihmiseen kohdistuvan **tutkimuksen eettisistä periaatteista** ja ihmistieteiden eettisestä ennakoarvioinnista Suomessa. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet on laadittu ihmistä tutkivien tutkijoiden tueksi, suojaamaan tutkimuksen kohteena olevia ihmisiä. Tutkijoiden tulee kunnioittaa tutkittavien henkilöiden ihmisarvoa ja itsemääräämisoikeutta. Tiedonantajalla on oikeus osallistua vapaaehtoisesti mutta myös kieltäytyä osallistumasta ilman pelkoa kielteisistä seuraamuksista. Tiedonantajalla on oikeus keskeyttää osallistuminen missä tahansa vaiheessa. Tiedonantajalla on oikeus saada ymmärrettävä ja totuudenmukainen kuva tutkimuksen tavoitteista sekä osallistumisesta mahdollisesti aiheutuvista riskeistä. (tenk.fi 2019, viitattu 1.10.2020.) Tutkimuksessa noudatimme **toimintaterapeuttien ammattieettisiä ohjeita**, jotka olivat eettisen päättelyn tukena (ks. Suomen toimintaterapeuttiliitto ry. 2011, hakupäivä 8.10.2020.)

10 POHDINTA

Sosiaalinen media on muuttanut nykynuorten tapaa olla vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa. Se on nuorelle ominainen kasvu- ja toimintaympäristö. Sosiaalisen median verkkopalveluiden aktiivinen selaileminen antaa mahdollisuuden pysyä ajan tasalla itseään kiinnostavien ihmisten elämästä ajasta ja paikasta riippumatta. Tutkimus on mielestämme tarkoituksenmukainen, sillä tulosten avulla toimintaterapeutit saavat tietoa, jota voidaan hyödyntää nuorten toimintaterapiassa sosiaalisen osallistumisen edistämiseksi. Mielestämme tutkimustulokset vastasivat tutkimuksen tehtävään ja tarkoitukseen eli tutkimuksella on pystytty kuvailemaan nuorten sosiaalista osallistumista ja viestintää sosiaalisessa mediassa 15-vuotiaiden kokemana. Esiymmärrys aiheesta vastasi pääpiirteisesti tutkimuksen tuloksia eli nuoret kokivat sosiaalisen median tärkeänä sosiaalisen osallistumisen ja viestinnän välineenä omassa elämässään. Vastoin ennako-odotuksia jotkut nuoret kokivat pystyvänsä elämään ilman sosiaalista mediaa, eivätkä kiusaamisen erilaiset muodot tulleet niin selkeästi esille nuorten vastauksista. Tutkimuksen tulokset perustuvat nuorten vastauksiin, joten nuorten ainutlaatuiset näkemykset tulevat tuloksissa esille.

Opinnäytetyön aihe valikoitui nopeasti opinnäytetyön tekijöiden mielenkiinnon mukaisesti, mutta aiheen rajaaminen oli aluksi haastavaa. Aiheen rajaamisen taustalla vaikutti toimintaterapian näkökulman esille tuominen ja tarpeeksi laajan tutkimustiedon löytäminen. Halusimme kuitenkin valita aiheen, josta ei vielä ole niin paljon tietoa toimintaterapian näkökulmasta. Olimme kiinnostuneita tarkastelemaan sosiaalisen median vaikutuksia sosiaalisen osallistumisen ja viestinnän näkökulmasta. Aiheen rajaamisen pohjalta tutkijat hakivat tietoa tutkimuksen kohteena olevasta ilmiöstä. Huomasimme nopeasti, että toimintaterapian tutkimustietoa aiheeseen liittyen oli niukasti saatavilla, mikä vahvisti tunnetta aiheen tutkimisen tärkeydestä. Saatavilla olevat toimintaterapian tutkimukset olivat useimmiten diagnosikeskeisiä, jonka vuoksi jouduimme soveltamaan lähteistä saatavilla olevaa tietoa.

Tutkimustiedon niukkuuden vuoksi jouduimme tukeutumaan osittain lähitieteiden tutkimuksiin, mikä vaati meiltä tarkkaa lähdekritiikkiä. Hyödynsimme kirjaston informaation palveluita vahvistaaksemme luotettavaa tutkimustietoa. Keväällä 2020 alkaneen koronapandemian vuoksi tiedonhakuamme haastoi koronapandemian aiheuttamat rajoitukset, joiden vuoksi kirjastoon pääseminen ei ollut mahdollista ja tiedonhakuun vaadittiin enemmän ponnisteluja. Olemme pyrkineet hyödyntämään mahdollisimman ajankohtaista tietoa aiheeseen liittyen, sillä sosiaalinen media on nopeasti

muuttuva ympäristö. Tästä syystä myös sosiaalisesta mediasta löytyvä tutkimustieto vanhenee nopeasti ja siksi pyrimme tutkimuksen edetessä löytämään tutkimuksia, jotka olisivat mahdollisimman tuoreita. Vanhempien lähteiden käyttöä on arvioitu uuden tiedon valossa suhteessa tutkittavaan ilmiöön. Löydetyistä tutkimuksista saimme vahvistusta tutkimustuloksille. Tutkimuksessa hyödynetyt lähteet ovat merkitty tekstiin viittauskäytänteiden mukaisesti sekä ne löytyvät kokonaisuudessaan opinnäytetyön lähdeluettelosta.

Prosessin aikana olemme tunnistaneet nuorten sosiaalisen osallistumisen ja viestinnän sosiaalisessa mediassa olevan yksilöllistä ja osallistumisen sosiaalisen median ympäristöissä vaihtelevan. Sosiaalisen median verkkopalveluita on erilaisia ja jokaiselle on omanlainen käyttäjäkuntansa. Tutkimustulokset perustuvat nuorten vapaasti tuottamaan aineistoon, jossa he saivat tuoda oman kokemuksensa esille. Tutkimustulosten avulla pyritään tuomaan toimintaterapeuteille käsitystä sosiaalisen median roolista ja merkityksestä integroituneena osana nuoren elämää.

Opinnäytetyön suunnitelman tekeminen aloitettiin lokakuussa 2019. Opinnäytetyön suunnitelman toteutusprosessi vaati suunniteltua enemmän aikaa ja resursseja. Tiedonantajien löytäminen tutkimukseen oli helppoa, koska yhdellä opinnäytetyön tekijällä oli henkilökohtainen kontakti tutkimuksen kohteena olevaan kouluun. Aineistonkeruun ajankohdan ja toteutuksen sopiminen kyseisen koulun kanssa oli sujuvaa. Toteutimme aineistonkeruun toukokuussa 2020, jonka jälkeen aloitimme aineiston analysoinnin kesällä 2020. Aineistonkeruu toteutettiin Padlet – alustalla. Olemme jääneet tutkijoina pohtimaan, olisiko vaihtoehtoinen aineistonkeruun alusta antanut laajempia vastauksia tutkimuksen kysymyksiin. Olemme myös pohtineet, mikäli aineistonkeruu olisi toteutettu kahdella eri aineistonkeruumenetelmällä, olisimmeko voineet saada syvällisempää tietoa tutkittavilta aiheeseen liittyen. Olemme miettineet myös, olivatko tutkimuksen kysymykset tarpeeksi ymmärrettäviä, erityisesti tilanteessa, jossa tutkijat eivät itse ole tiedonkeruutilanteessa paikalla vastaamassa mahdollisiin lisäkysymyksiin. Opinnäytetyön analysointivaihe ajoittui kesän ja alkusyksyn välille. Aineiston analysoiminen vei runsaasti aikaa, mutta olimme varautuneet tähän organisoimalla ja suunnittelemalla ajankäyttöämme. Analyysin valmistuttua aloitimme opinnäytetyön raportin laatimisen.

Olemme kuluttaneet opinnäytetyöprosessiin vuoden aikana runsaasti aikaa ja henkilökohtaisia resursseja. Prosessia on toteutettu enimmäkseen yhdessä. Yhdessä työskenteleminen on tuonut opinnäytetyöprosessiin erilaisia näkökulmia, jotka ovat laajentaneet ymmärrystämme tutkimuksen

aiheesta. Yhdessä työskentely on kuitenkin vaatinut meiltä jokaiselta joustavuutta ja toisten näkökulmien huomioon ottamista. Prosessin aikana olemme myös jakaneet tehtäviä, joten olemme saaneet hyödynnettyä toistemme vahvuuksia raportin laatimisessa. Työskentely on kuitenkin tapahtunut pääosin konkreettisesti samassa tilassa, jolloin jokaisella tutkijalla on ollut mahdollisuus saada vertaispalautetta ja tukea. Tutkimuksen tekeminen on valmistanut meitä tuleviin haasteisiin työelämässä ja auttaa meitä näyttöön perustuvan työn tekemisessä sekä oman työn kriittisessä tarkastelemisessa.

Meillä ei ollut aiempaa kokemusta tutkijan roolista, joten opimme paljon uutta tutkimustyöskentelystä. Tutkijan roolin ollessa uusi meille jokaiselle, saimme tukea toinen toisiltamme. Kompromissien tekemisellä on ollut merkittävä vaikutus prosessin onnistumiseen kannalta. Tähän on kuulunut muun muassa erilaisten työskentelytapojen hyväksyminen ja niiden yhteensovittaminen. Tämän ansiosta olemme myös oppineet toisiltamme uudenlaisia työskentelytapoja. Olemme prosessin aikana myös jakaneet tehtäviä, joita olemme suorittaneet itsenäisesti kuitenkin niin, että yhdessä sovitut aikataulut ovat pitäneet. Tämä on edistänyt prosessin nopeampaa etenemistä, paineensietokykyä, vastuunottoa sekä kärsivällisyyttä. Raportin kirjoituskieletä olemme yhtenäistäneet lukemalla tekstiä yhdessä sekä esittämällä parannusehdotuksia. Koemme tutkijan rooliin kuuluvan myös tietoturvan huomioimisen, erityisesti aineiston käsittelyn tapahtuessa sähköisessä muodossa. Tulevina sosiaali- ja terveysalan ammattilaisina olemme oppineet ja tunnistanee tietoturvaan liittyviä riskejä ja ehkäisemään niitä.

Sosiaalisen median rooli ihmisten viestinnässä tulee kasvamaan tulevaisuudessa, mikä haastaa toimintaterapeutteja pysymään ajan muutoksessa mukana. Toimintaterapeutit voisivat vahvistaa kollegiaalista tukea jakamalla toisilleen tietoa sosiaaliseen mediaan liittyen, sillä sosiaalinen media voi olla vieraampi ympäristö toisille. Sosiaalisen median käyttämisen ohjaaminen voi olla toimintaterapian interventioissa keskeinen teema. Koronapandemian aikana olemme voineet huomata, miten sosiaalisen median rooli on kasvanut yhteydenpidon välineenä meistä jokaisella. Sen erilaiset verkkopalvelut saattavat olla tällä hetkellä joillekin ihmisille ainoa mahdollisuus viestiä muiden kanssa. Sosiaalinen media haastaa toimintaterapeutteja tunnistamaan sen vaikutuksen osana yksilön toiminnallista tasapainoa, joka on välttämätöntä terveellisen elämän saavuttamiseksi (Townsend & Polatajko 2007, 47). Sosiaalinen media voi lisätä yksinäisyyden tunteita, jolloin toimintaterapeutin tulee ymmärtää ystävyuden merkitys nuoren elämässä. Sosiaalisessa mediassa tapahtuva viestintä ihmisten välillä ei välttämättä tyydytä ihmisen tarvetta olla muiden kanssa vuorovaikutuksessa.

Kokonaisuutena olemme tyytyväisiä opinnäytetyömme prosessiin. Kyseinen prosessi oli meille jokaiselle uusi, joten matkaan on sisällynyt epävarmuutta ja epätietoisuutta tutkimuksessa tehdyistä valinnoista. Olemme kiitollisia tutkimuksen yhteistyökoululle, tiedonantajille ja ohjaaville opettajille, jotka ovat edistäneet opinnäytetyömme etenemistä vallitsevien poikkeusolosuhteiden aikana. Sosiaalinen media on erittäin ajankohtainen aihe, jota olisi hyvä tutkia eri näkökulmista toimintaterapiassa myös jatkossa. Opinnäytetyön tulosten pohjalta voidaan tutkia, millaisia sosiaalisen median erilaisia sovelluksia voitaisiin hyödyntää toimintaterapian interventioissa. Käytännön työn kannalta olisi tärkeää tutkia myös, millaisia ovat toimintaterapeuttien asenteet sosiaalista mediaa kohtaan. Erityisesti mielenkiintoista olisi myös tutkia, millaista sosiaalinen osallistuminen sosiaalisessa mediassa on eri ikäisillä.

LÄHTEET

Aalberg, V. & Siimes, M. 2010. Lapsesta aikuiseksi. Nuoren kypsyminen naiseksi tai mieheksi. Helsinki: Nemo.

Aaltonen-Ogbeide, T., Saastamoinen, P., Rainio, H., & Vartiainen, T. 2011. Silmät auki sosiaaliseen mediaan. Tulevaisuusvaliokunta: Eduskunta.

Aaltola, J. & Valli, R. 2010. Ikkunoita tutkimusmetodeihin: 2, Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. 3. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Aaltola, J. & Valli, R. 2015. Ikkunoita tutkimusmetodeihin: 2, Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. 4. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Antheunis, M. L., Schouten, A. P. & Kraemer, E. 2016. The role of social networking sites in early adolescents' social lives. *The Journal of Early Adolescence*, 36 (3), 348–371. Viitattu 16.11.2020. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0272431614564060>

American Occupational Therapy Association. 2020. Learn about Occupational Therapy for Children and Youth. Viitattu 14.9.2020. <https://www.aota.org/About-Occupational-Therapy/Patients-Clients/ChildrenAndYouth.aspx>

American Occupational Therapy Association. 2020. What Is Occupational Therapy? Viitattu 20.11.2020. <https://www.aota.org/Conference-Events/OTMonth/what-is-OT.aspx>

American Occupational Therapy Association. 2014. Occupational therapy practice framework: Domain and process. *American Journal of Occupational Therapy* 68 (1). Viitattu 14.9.2020. <https://ajot.aota.org/article.aspx?articleid=1860439>

Berson I. R., Berson, M. J. & Ferron, J. M. 2007. Emerging risks of violence in the digital age: Lessons for educators from an online study of adolescent girls in the United States. *Journal of School Violence* 1 (2), 51-71. Viitattu 17.9.2020

https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1300/J202v01n02_04?needAccess=true

Blair, J. 2003. New breed of bullies torment peers on the internet. *Education Week* 22 (1), 2-8. Viitattu 17.9.2020. https://www.researchgate.net/publication/27464290_Cyber_Bullying_An_Old_Problem_in_a_New_Guise

Boyd, D. 2008. Taken Out of Context: American Teen Sociality in Networked Publics. Viitattu 21.9.2020. <http://www.danah.org/papers/TakenOutOfContext.pdf>

Case-Smith, J. & O'Brien, J.C. 2015. *Occupational therapy for children and adolescents*. 7. Painos. St. Louis. Mosby. E-kirja.

Chassiakos, Y., Radesky, J., Christakis, D., Moreno, M. & Cross, C. 2016. Children and Adolescents and Digital Media. *Pediatrics*. American Academy of Pediatrics 138 (5). Viitattu 30.9.2020. https://www.researchgate.net/publication/309363093_Children_and_Adolescents_and_Digital_Media

Connely, L. & Yoder, L. 2000. Tutkimuksen toimijat tai osallistujat. Teoksessa J. Kylmä & T. Juvakka (toim.) *Laadullinen terveystutkimus*. Helsinki. Edita Publishing Oy.

de las Heras de Pablo, C-G., Fan, C-W. & Kielhofner, G. 2017. Dimensions of Doing. Teoksessa R. R. Taylor (toim.) *Kielhofner's model of human occupation: Theory and application*. 5. painos. Philadelphia: Wolters Kluwer Health.

Depositphotos.com. 2020. Viitattu 12.10.2020. <https://fi.depositphotos.com/252326824/stock-illustration-black-white-social-media-icons.html>

Dishion, T. & Stormshak, E. 2007. Intervening in Children's Lives: An Ecological, Family-Centered Approach to Mental Health Care. *American Psychological Association* 52 (5). Viitattu 24.9.2020. https://www.researchgate.net/publication/232541639_Intervening_in_Children's_Lives_An_Ecological_Family-Centered_Approach_to_Mental_Health_Care

DNA. 2019. DNA selvitti: lähes kaikki lasten puhelimet ovat älypuhelimia ja niiden käytöstä on sovittu pelisäännöt. Viitattu 18.9.2020. <https://corporate.dna.fi/lehdistotiedotteet?type=stt2&id=69862570>

Dobratz, M.C. 2003. Issues and dilemmas in conducting research with vulnerable home hospice participants. *Journal of Nursing Scholarship* 35 (4). <https://sigmapubs.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1547-5069.2003.00371.x?sid=nlm%3Apubmed> Teoksessa J. Kylmä & T. Juvakka (toim.) *Laadullinen terveystutkimus*. Helsinki: Edita Publishing Oy, 371-376.

Ebrand Group Oy. 2019. SoMe ja Nuoret 2019 – katsaus nuorten sosiaalisen median käytöstä. Viitattu 18.9.2020. <https://wordpress.ebrand.fi/somejanuoret2019/>

Eisenberg, N. & Spinrad, T. 2004. Emotion-related regulation: Sharpening the definition. *Child development* 75 (2), 334-338. Viitattu 6.10.2020. <https://srcd.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1467-8624.2004.00674.x?sid=nlm%3Apubmed>

Forero, R., McLellan, L., Rissel, C., & Baumann, A. 1999. Bullying behaviour and psychosocial health among school students in New South Wales, Australia: Cross sectional survey. *British Medical Journal* 319 (7206), 344-348. Viitattu 6.10.2020. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC28186/>

Forss, M. 2014. *Fobban sosiaalisen median selviytymisopas*. Helsinki: Crime time.

Griswold, L.A. & Simmons, C.D. 2014. *Social Interaction and Occupational Performance*. Teoksessa G. Gillen, B. A. B. Schell, M. E. Scaffa & E. S. Cohn (toim.) *Willard & Spackman's Occupational Therapy*. 12. painos. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.

Grönfors, M. 2011. *Abduktiivinen päättely*. Teoksessa H. Vilkkä (toim.) *Laadullisen tutkimuksen kenttätymenetelmät*. SoFia-Sosiologi-Filosofiapu, 17-20.

Harrison, M. & Angarola, R. 2015. Defining the environment to support occupational therapy intervention in mental health practice. *British Journal of Occupational therapy* 79 (1). Viitattu 25.9.2020.

https://www.researchgate.net/publication/276477726_Defining_the_environment_to_support_occupational_therapy_intervention_in_mental_health_practice

Hilton, C.L. & Kramer, J. 2020. Assessment and Intervention of Social Participation and Social Skills. Teoksessa J. C. O'Brien & H. Kuhaneck (toim.) Case-Smith's Occupational Therapy for Children and Adolescents. 8.painos. St. Louis: Elsevier.

Hinojosa, J., Kramer, P., Howe, T-H. & Luebben, A.J. 2020. Pediatric Occupational Therapy's Contemporary Legitimate Tools. Teoksessa P. Kramer, J. Hinojosa & T-H. Howe (toim.) Frames of Reference for Pediatric Occupational Therapy. 4.painos. Philadelphia: Wolters Kluwer.

Howe, T-H., Kramer, P. & Hinojosa, J. 2020. Developmental Perspective: Fundamentals of Developmental Theory. Teoksessa P. Kramer, J. Hinojosa & T-H. Howe (toim.) Frames of Reference for Pediatric Occupational Therapy. 4.painos. Philadelphia: Wolters Kluwer.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2013. Tutki ja kirjoita. 18. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Hyttiäinen, S. 2017. Lausunto luku- ja kirjoitustaidoista. Äidinkielen opettajain liitto ry. Helsinki. Viitattu 18.10.2020. <https://www.aidinkielenopettajainliitto.fi/@Bin/231561/Lausunto%20luku%20ja%20kirjoitustaidoista.pdf>

Jokinen, P., Lappalainen, M., Meriläinen, P. & Pelkonen, M. 2002. Ethical issues in ethnographic nursing research with children and elderly people. Scandinavian Journal Of Caring Sciences 16 (2). Teoksessa J. Kylmä & T. Juvakka (toim.) Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita Publishing Oy, 165-170.

Jyväskylän Yliopisto. 2019. Sosiaalinen media. Jyväskylä. Viitattu 29.8.2020. <http://kans.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/sosiaalinen-media>

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä: miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylän Ammattikorkeakoulu.

Kennedy, J. & Lynch, H. 2016. A shift from offline to online: Adolescence, the internet and social participation. *Journal of Occupational Science* 23 (2), 156-167. Viitattu 14.9.2020. <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/14427591.2015.1117523?needAccess=true>

Kim, Y. S., Koh, Y. J. & Leventhal, B. 2005. School bullying and suicidal risk in Korean middle school students. *Pediatrics* 115 (2), 357-363. Viitattu 6.10.2020. <https://pediatrics.aappublications.org/content/pediatrics/115/2/357.full.pdf>

Kowalski, R. M., & Limber, S. P. 2007. Electronic bullying among middle school students. *Journal of Adolescent Health* 41 (6), 22-30. Viitattu 7.10.2020. [https://www.jahonline.org/article/S1054139X\(07\)00361-8/pdf](https://www.jahonline.org/article/S1054139X(07)00361-8/pdf)

Kumpulainen, K., Räsänen, E., & Henttonen, I. 1998. Bullying and psychiatric symptoms among elementary school-age children. *Child Abuse & Neglect*, 22 (7), 705-717. Viitattu 6.10.2020. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0145213498000490?via%3Dihub>

Kuula, A. 2011. Tutkimusetiikka: aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Osuuskunta Vastapaino.

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki. Edita Publishing Oy.

Krautsuk, S. 2017. Äidinkielen opettaja sai tarpeekseen "kyökkisuomesta" – ryhtyy nyt pelastamaan suomalaisten lukutaitoa yhdessä tuhansien kollegoidensa kanssa. *Yle Uutiset*. Viitattu 18.10.2020. <https://yle.fi/uutiset/3-9894211>

Lee, S.W. & Kielhofner, G. 2017. Habituation: Patterns of Daily Occupation. Teoksessa R. R. Taylor (toim.) *Kielhofner's model of human occupation: Theory and application*. 5. painos. Philadelphia: Wolters Kluwer Health.

Maag, J. 2006. Social skills training for youth with emotional and behavioral disorders: A review of reviews. *Behavioral Disorders* 32 (1), 5-17. Viitattu 24.9.2020.

Miller, D., Sinanan, J., Wang, X., McDonald, T., Haynes, N., Costa, E. & Nicolescu, R. 2016. *How the world changed social media*. London: UCL Press.

Moilanen, P. & Räihä, P. 2010. Merkitysrakenteiden tulkinta. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin: 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. 3. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 46-69.

Morgan, N. 2018. The Teenage Guide to Life Online. London: Walker Books Ltd.

Moshin, M. 2020. 10 TikTok Statistics That You Need to Know in 2020. Viitattu 18.9.2020. <https://www.oberlo.com/blog/tiktok-statistics>

Männikkö, N. 2013. Hyvinvointia virtuaalisen elämän kautta. ePooki. Viitattu 29.08.2020. <http://www.oamk.fi/epooki/2013/hyvinvointia-virtuaalisen-elaman-kautta/>

Määttänen, P. 1995. Filosofia: Johdatus peruskysymyksiin. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino.

O'Brien, J. & Hussey, S. 2018. Introduction to Occupational. Fifth edition. St. Louis, Missouri: Elsevier.

O'Brien, J. & Kuhaneck, H. 2020. Case-Smith's Occupational Therapy for Children and Adolescents. Eighth edition. St. Louis: Elsevier.

Olson, L.J. 2020. A Frame of Reference for Enhancing Social Participation. Teoksessa P. Kramer, J. Hinojosa & T-H. Howe (toim.) Frames of Reference for Pediatric Occupational Therapy. 4. painos. Philadelphia: Wolters Kluwer.

Orb, A., Eisenhauer, L. & Wynaden, D. 2001. Ethics in qualitative health research. Journal Of Nursing Scholarship, 33 (1). Teoksessa J. Kymä & T. Juvakka (toim.) Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita Publishing Oy, 93-96.

Padlet. 2020. Privacy Policy. Viitattu 23.11.2020. <https://padlet.com/about/privacy>

Pew Research Center Internet and technology. 2018. Teens, Social Media and Technology. Viitattu 29.9.2020. <https://www.pewresearch.org/internet/2018/05/31/teens-social-media-technology-2018/>

Pönkä, H. 2014. Sosiaalisen median käsikirja. Jyväskylä: Docendo Oy.

Rauhala, P. & Virokannas, E. 2011. Sosiaalityön tutkimuksen etiikka, opettaminen ja tietoarvo. Teoksessa A. Pehkonen & M. Väänänen-Formin (toim.) Sosiaalityön arvot ja etiikka. Jyväskylä. PS-kustannus, 235-255.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Teemoittelu. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 21.9.2020. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_4.html

Salmenkivi, S. 2012. Meatspace. Helsinki: Talentum.

Silmälä, P. 2020. Padlet. Viitattu 22.11.2020. <https://wiki.metropolia.fi/display/socialmedia/Padlet>

Smet, N. & Lucas, C.B. 2020. Occupational Therapy View of Child Development. Teoksessa J. C. O'Brien & H. Kuhaneck (toim.) Case-Smith's Occupational Therapy for Children and Adolescents. 8. painos. St. Louis: Elsevier.

Steinke, E.E. 2004. Research ethics, informed consent, and participant recruitment. Cincical Nurse Specialist 18(2). Teoksessa J. Kylmä & T. Juvakka (toim.) Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita Publishing Oy, 88-95.

Suomen toimintaterapeuttiliitto ry. 2011. Toimintaterapeuttien ammattieettiset ohjeet. Viitattu 8.10.2020. <http://www.toimintaterapeuttiliitto.fi/jasenille/>

Swenson, M. 1996. Tutkimuksen toimijat tai osallistujat. Teoksessa J. Kylmä & T. Juvakka (toim.) Laadullinen terveystutkimus. Helsinki. Edita Publishing Oy.

Taylor, R.R., Pan, A-W. & Kielhofner, G. 2017. Doing and Becoming: Occupational Change and Development. Teoksessa R. R. Taylor (toim.) Kielhofner's model of human occupation: Theory and application. 5. painos. Philadelphia: Wolters Kluwer Health.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Viitattu 1.10.2020.

https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/lhmistieteiden_eettisen_ennakkoarvioinnin_ohje_2019.pdf

Thorslund, E. 2009. Nuoret, netti ja mobiili. Hämeenlinna. Kariston Kirjapaino Oy.

Townsend, E. A., & Polatajko, H. J. 2007. Enabling Occupation II: Advancing an Occupational Therapy Vision for Health, Well-being, & Justice Through Occupation. Ottawa, Ontario: Canadian Association of Occupational Therapists.

Townsend, E. A. & Polatajko, H. J. 2013. Enabling occupation II: Advancing an Occupational Therapy Vision for Health, Well-being, & Justice Through Occupation. 2. painos. Ottawa, Ontario: Canadian Association of Occupational Therapists.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Viitattu 24.9.2020. <https://www.ellibslibrary.com/fi/bookshelf>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Uhls, Y.T., Ellison, N.B. & Subrahmanyam, K. 2017. Benefits and Costs of Social Media in Adolescence. *Pediatrics* 140 (S2), 68. Viitattu 16.11.2020. <https://doi.org/10.1542/peds.2016-1758e>

Varto, J. 1992. Laadullisen tutkimuksen metodologia. Helsinki. Kirjayhtymä.

Vilikka, H. 2015. Tutki ja kehitä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vilikka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi.

Weller, A. 2013. The use of Web 2.0 technology for pre-service teacher learning in science education. *Research in Teacher Education*. 3 (2), 40–46.

WFOT. 2012. About Occupational Therapy. Viitattu 12.11.2020. <https://www.wfot.org/about/about-occupational-therapy>

SAATEKIRJE

OULU 19.05.2020

HYVÄ VASTAANOTTAJA

Opiskelemme Oulun ammattikorkeakoulussa sosiaali- ja terveysalan yksikössä kolmatta vuotta toimintaterapiaa. Teemme laadullista tutkimusta sosiaalisen median vaikutuksista 15-vuotiaiden nuorten sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja sosiaaliseen osallistumiseen. Tutkimuksen **tarkoituksena** on kuvailla, miten nuorten sosiaalisen median käyttäminen vaikuttaa näihin tekijöihin heidän arjessaan. Tutkimuksen **tavoitteena** on selvittää sosiaaliseen osallistumiseen ja vuorovaikutukseen vaikuttavat tekijät, jotka ilmenevät sosiaalisen median käytön kautta.

Tutkimuksen avulla saatuja tuloksia voidaan hyödyntää nuorten kasvun ja kehityksen tueksi. Tutkimuksen kautta toimintaterapeutit saavat uudenlaista tietoa siitä, miten nuorten hyvinvointia voidaan tukea myös sosiaalisen median avulla, sillä sosiaalisella medialla on uudenlainen rooli nuorten elämässä tänä päivänä. Tutkimustuloksia voivat hyödyntää myös nuorten kanssa työskentelevät sekä heidän vanhempansa.

Lapsenne on kutsuttu osallistumaan kyselyyn, koska meidän on tärkeää saada tietoa sosiaalisen median vaikutuksesta heidän ikäluokkansa sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja osallistumiseen. Tutkimus toteutetaan anonyyminä kyselytutkimuksena, johon vastaaminen vie vain muutaman minuutin. Osallistuminen kyselyyn on vapaaehtoista ja luottamuksellista. Meillä on vaitolovelvollisuus koskien nuorten antamia vastauksia.

Nuorten antamat vastaukset käsitellään nimettöminä ja ehdottoman luottamuksellisesti. Kenenkään vastaajan tiedot eivät pääse tuloksissa.

Tällä hetkellä vallitsevan koronatilanteen vuoksi _____ koulu ei ota vastaan ulkopuolisia vierailijoita, joten toteutamme aineistonkeruun välittämällä internetlinkin kyselyn vastaamisalustalle _____ opettajalle

Lisätiedot:

Lisätietoja kyselystä antaa Riikka Nurmela, puh. _____ tai sähköpostin välityksellä _____

Ystävällisin terveisin,

Juulia Herukka, Riikka Nurmela & Ella-Mari Suomela
Oulun ammattikorkeakoulu

Toimintaterapian tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyön ohjaajien yhteystiedot

TtM Kaija Nevalainen

Oulun ammattikorkeakoulu

Toimintaterapian tutkinto-ohjelma

Pirjo Lappalainen

Oulun ammattikorkeakoulu

Toimintaterapian tutkinto-ohjelma

padlet

Sosiaalisen median vaikutus arjessani

Vastaathan huolellisesti kaikkiin kysymyksiin, tämä helpottaa tutkimuksemme etenemistä. Kiitos!

Kerro vapaasti, miksi olet somessa?

Miksi julkaiset sosiaalisen median sovelluksiin sisältöä?

ESIMERKIKSI INSTAGRAMIIN KUVIA JA TIKTOKEJA.

Millaisia kokemuksia sinulla on sosiaalisen median käytöstä?

KERRO HYVISTÄ JA HUONOISTA KOKEMUKSISTA.

Millainen koet olevasi somessa?

Millaista yhteydenpitosi on somessa?

ESIM. VIESTITTELY SNAPCHAT SOVELLUKSELLE TMS.

Kuinka tärkeänä pidät sosiaalista mediaa osana arkeasi? Perustele.

Pääteema	Teema	Alkuperäisilmaisu
Syyt sosiaalisen median käyttämiseen	Kaverit ja viestintä	<i>"Siellä (sosiaalisessa mediassa) on paljon kavereita ja tutustuu uusiin ihmisiin. Siellä on myös helppoa jutella suu(n)nitelmista ja kaikesta kavereiden kaa."</i>
	Itseä kiinnostava sisältö	<i>"Olen somessa, koska se on kiva ajanviete, sieltä saa inspiraatiota ja tietää mitä asioita on "meneillään"."</i> <i>"Somesta saa hyvän fiiliksen, kun näkee hyviä ja hauskoja kuvia."</i>
	Tapa kuluttaa aikaa	<i>"Olen somessa, koska se on kiva ajanviete."</i>
	Ei osannut sanoa syytä somen käytölle	<i>"E(n) minä tiä."</i>
	Oman sisällön tuottaminen	<i>"Haluan pitää muistoja siellä ja näyttää pieniä kohokohtia elämästäni, joista itse pidän. En tosin jaa itsestäni juurikaan mitään tai moniakaan hauskoja juttuja."</i>
	Ei julkaise	<i>"En julkaise sisältöä"</i>
	Mielihyvän vuoksi	<i>"(Jaan sisältöä), Koska se on kivaa"</i>
	Ilman erityistä syytä someen jakaminen	<i>"Ei siihen (sisällön jakamiseen) ole mitään erityistä syytä, se on iha(n) mukavaa"</i>

Pääteema	Teema	Alkuperäisilmaisu
Kokemukset sosiaalisen median käytöstä	Positiiviset kokemukset	<i>"Hyviä (kokemuksia), (koska) somessa pystyy jutella hyvin muille ja tarvittaessa saa heiltä hyviä neuvoja ja kokemuksia joistain asioista. Kuulee erilaisia mielipiteitä ja pystyy suhtautua asioihin useilla eri tavoilla."</i>
	Negatiiviset kokemukset	<i>"(Sosiaalisen median) huonoja puolia on esimerkiksi valheellisten tietojen levittäminen, feikki-profiilit, kiusaaminen"</i>
	Ei kokemuksia	<i>"eipä oo kokemuksia"</i>

Pääteema	Teema	Alkuperäisilmaisu
Yhteydenpito sosiaalisessa mediassa	Omat kokemukset sosiaalisesta mediasta viestinnän välineenä	"Juttelen: viestein, kuvin, videoin ja lähettelemällä meemejä parhaille kavereille."
	Sosiaalisen median ulkopuolinen viestintä	"pleikkari"
	Viestinnän ja osallistumisen tavat	"(Olen) Oma itseni ja varovainen toisaalta. En ota kaikkea niin tosissaan" "(Olen) Samanlainen kun normaalistikin"

Pääteema	Teema	Alkuperäisilmaisu
Sosiaalisen median merkitys nuorelle	Tärkeä viestinnän ja osallistumisen väline	<i>"Sosiaalinen media on tärkeä, jota ilman voisi hyvinkin elää, vaikka se voisi olla hieman hankalaakin. Pienet tauot somesta olisivat varmasti virkistäviä, hyviä ja tarpeellisia silloin tällöin. Käytän somea lähes päivittäin, kun siellä voin keskustella kavereille ja saada inspiraatiota päivään."</i>
	Sosiaalisen median merkitys ei korostu	<i>"Ei (sosiaalinen media) ole välttämätön, mutta auttaa pitämään yhteyttä kavereihin."</i>